Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 230 (16453) | 1983 оной октябриин 6, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

МҮРЫСЭН АЖАЛЛАНАБДИ

Мүнөө манай колхоздо таряа хуряалгын хүдэлмэри улам эршэдэжэ, түлэг дундаа ябажа байна. Тракторно-таряан ажалай дүрбэн бригадада хамтадаа 34 комбайн поли дээрэ гаргагданхай. Энэ жэлдэ 5150 гектар талмайда ургаса хуряагдаха юм. Тэрэнэй 3750 гектарынь баал болгон сабшагдаа. 1327 гектарһаа орооһо таряан суглуулагдажа, 20 мянган центнер түрүүшын таряан колхозоймнай тоог дээрэ оруулагдаба. Гектар бүриһөө 15 центнер орооһо таряан сохигдоно.

Мухаршэбэрэйхидэй үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула колхозоймнай механизаторнууд таряа хуряалгаяа 24 үдэрэй турша соо һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, хамта дээрээ колхозоороо 88 мянган центнерһээ доошо бэшэ орооһо таряа суглуулжа абаха, гүрэндэ 24 мянгыень худалдажа, хараалагдаһан түсэбөө 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысэхыень бүхы районойнгоо механизаторнуудые уряалаа һэн.

Мүрысөөнэй эршые улам бадаруулха зорилготойгоор колхозой правлени, partком, профсоюзай болон комсомолой эмхинүүд таарамжатай моральна болон материальна гуримуудые баталаа һэн. Мүрысөөнэй дүнгүүд колхоз дотор табан хоног бүхэндэ согсологдоно. Эдэ үдэрнүүдтэ таряа баал болгон унагаажа ябаһан комбайнернуудай дунда социалис мүрысөөнэй дүнгүүд хоёр дахин харагдаа. 446 гектар талмайда таряа сабшан унагааһан дүршэл ехэтэй механизатор Василий Иванович Ворона түрүү һуури эзэлнэ. Залуу комбайнер комсомолой гэшүүн Владимир Бондарев, үнинэй механизатор Вячеслав Иннокентьевич Андреев гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлаа. Комбайнернууд Михаил Агеевич Агафонов, Прокопий Михайлович Пашков 1800—1900 центнер таряа хадажа түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Мүрысөөндэ илагшадай комбайнууд дээрэ улаан тугханууд намилзана, түрүүшын одонууд ялалзана.

Тамирай, Шаазгайн, Үбэр-Хэрээтын тракторна таряан ажалай бригаданүүдтэ полевой стануудһайнаар түхеэрэгдэнхэй. Бригада бүхэндэ нүүдэл вагон бии. Механизаторнуудай амарха, сүлөө сагаа үнгэргэхэ арга боломжонууд гүйсэд хараалагданхай. Полевой стануудһаа дээрэ ойлгуулалгын, ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулагдана. Таряан ажалай бригадын тоо бүридхэгшэд үдэр бүхэндэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолжо, дайшалхы хуудаһануудые гаргана.

Үбэр-Хэрээтын тракторно-таряан ажалай бригадын партгрупорг Александр Пантелеймонович Максимовай хүтэлбэрилдэг бүлэгэйхид өөрынгөө ажалай коллектив соо һурган хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Таряашаднай орооһо таряагаа сэбэрлэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Хоёр КЗС түхэлэй машинанууд хүдэлгэгдэнэ. Эндэ нүхэд Алексей Иннокентьевич Котоманов, Александр Пантелеймонович Максимов гэгшэд эдэ машинануудые таһалгаряагүйгөөр хүдэлгэхын тула ехэ оролдолго гаргаад. Мүнөө Ехэ-Хүдэриин таряа тушаалгын пунктда 8 мянган һайн шанартай орооһо таряан тушаагдаад байна.

Колхозоймнай тоог дээрэ үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэн хааха ажал үргэдэнэ. Хамта 14 мянган центнер үрэһэ хаахабди. Таряа хуряалга, тушаалгада Анатолий Дашиевич Бадмаевай хүтэлбэрилдэг Улаан-Үдын хоёрдохи автопредприятиин, Виктор Михайлович Таракановскиин толгойлдог ДОСААФ-ай Хяагтын авто-һургуулиин, Иван Петрович Степановай удамдаг Хяагтын районой «Сельхозтехникын» жолоошод ехэ туһа хүргэнэ.

Энэ жэлдэ хамтын подрядай ёһоор хүдэлжэ байһан хартаабхашадай хоёр звено баян ургаса ургууланхай. Хартаабхын 260 гектар талмайн хоёр зуунинь хуряагдаад байна. Суглуулагдаһан 22 мянган центнерһээ 4 мянган центнер хартаабха гүрэндэ тушаагдаа. Хартаабха хуряалгада Александр Петрович Веревкиной звено шалгарна. Эндэ 10 хүн хүдэлдэг. Гурба-дүрбэн үдэрһөө өөрынгөө даалгагдаһан талмайе хуряажа дүүргээд шаазгайнхидта туһалха юм.

Манай механизаторнууд намарай хүдэлмэрние саг болзор соонь дүүргэхээр хараална. Намарай паар 1154 гектарта хахалагдаа. Поли дээрэһээ һолоомон суглуулагдажа эхилээ.

Мүнөө үедэ 34 мянган центнер үбһэн, 2,3 мянган тонно сенаж, 16 мянган тонно силос, 326 тонно витаминтай гурил бэлэдхэгдэээд байна.

Таряа хуряалгаяа үшөөл эршэдүүлжэ, тэжээл бэлэдхэлгые саашань үргэлжэлүүлжэ бидэнэй урда табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула манай колхознигууд мүрысэн ажаллана.

А. СЕМЕНОВ.
Хяагтын районой «Родина» колхозой парткомой секретарь.

ХҮНТЭЙН ПОЛИДО ХҮНХИНӨӨТЭЙ

Хэдэн мянган гектарта нэлэнхы нэмжыһэн Хүнтэйн доодо талада оршодог Хилганын механизаторнуудай полевой станда хүрэжэ ябахадамнай, алтан шаргал таряалангай дунда хойно хойноһоо һубариһан «талын онгосонуудай тамаржа» ябахань холоһоо харагдана.

—Арба гаран хоногто зогсонгүйгөөр ороһон борооһоо боложо, таряа хуряалгын хүдэлмэри нилээд хойшо татагдаба. Мүнөө үедэ бухы хүсэеэ элсүүлэн, хүдэлмэриингөө түсэбые дахинаа шэнээр хараалха ушартай болобобди,—гэжэ колхозой ахамад агроном Чингис Раднаевич Доржиев хөөрэнэ.

Хилганын колхоздо 3327 гектарта таряан хуряагдаха ёһотой. Эдэ бухы хүдэлмэриие Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Далай Ринчинович Раднаевай хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригадынхид хэжэ гараха юм. 19 комбайн һуни орой болотор таһалгаряагүйгөөр хүдэлгэгдэжэ, 1600 гаран гектарта таряан баал болгон сабшагдаад, хуряагдажа байна. Мүн хэдэн комбайн таряа сэхэ хадалгада табигданхай. Колхозой тоог дээрэ 21 мянган центнер орооһо таряан оронхой. Дунда зэргээр гектар бүриһөө 12 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абтана.

Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ дүршэл ехэтэй комбайнернууд—КПСС-эй гэшүүн Бата Лыгденович Цыренов, Николай Нимаевич Дармаев, Радна Урбагарович Галданов, ВЛКСМ-эй гэшүүн Жаргал Ныкешкин гэгшэд үдэр бүри 250—300 центнер орооһо таряа суглуулжа, социалис мүрысөөнэй манлайда дабшана.

Таряа баал болгон сабшалгада Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Дугар Будаевич Мужанов, Сергей Бимбаранович Очиров шалгараа. Жэл бүри хилганынхид комбайнда хүдэлхэ штурвальщигуудые ехэ ханамжатайгаар шэлэн томилдог заншалтай. Хэдэн жэлэй туршада комсомол хүбүүн Бата-Жаргал Урбагаров энэ ажалда ябалсажа, дүй дүршэл ехэтэй болонхой. Колхоздоо автомашиныи жолоошоноор ажалладаг ВЛКСМ-эй гэшүүн Зориг Гармаев талын онгосодо түрүүшынхеэ һуубашье, аха нүхэдһөө гээгдэнэгүй. Эдэ залуу хүбүүдэй үндэр бүтээсэтэй ажал хүдэлмэриие гэршэлэн, тэдэнэй жолоодолсодог комбайнууд дээрэ улаан тугханууд намилзана.

Комбайнуудай хүдэлжэ байһан поли колхозой тоог хоёрой хоорондо дүүрэн ашаатай автомашинанууд таһалгаряагүйгөөр һүндэлнэ. ГАЗ-53 түхэлэй ашаанай машинын жолоошод КПСС-эй гэшүүн Цыжит Раднаевич Гармаев Владимир Очиров хоёр хоорондоо мүрысэн, үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллана. Гадна Баргажанай автопредприятиһаа табан машина хабаадуулагданхай. Виктор Георгиевич Оленников, Александр Иванович Меньшиков, Николай Георгиевич Оленников гэгшэд комбайнуудые халташье байлгахагүйн тула ехэ оролдолго гарган хүдэлнэ.

Эндэ намарай бухы хүдэлмэри комплексно гуримаар эмхидхэгдэнхэй. Поли дээрэхи һолоомо суглуулжа абахын тула тусхай звено коммунист Пурбо Лыгденович Цыреновэй хүтэлбэри доро ажаллана. Сүлөө болоһон полинуудта намарай паар хахалагдана. Эндэ КПСС-эй гэшүүн Ринчин Цыдыпович Банзаров, Степан Дэлаевич Раднаев болон бусад һайн үрэ дүнгүүдые туйлана.

Таряа хуряалгада хабаадуулагдажа байһан техникые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын, түргэнөөр заһабарилжа байхын тула тусхай техническэ хангалгын звено инженер Гомбо Эрдынеевич Дашиевай хүтэлбэри доро байгуулагданхай. Энэ звеногой бүридэлдэ гагнууршан, түмэршэ дархан, слесарь, заһабарилагша-мастер оролсоно. Дайнай болон ажалай ветеран түмэршэ дархан Эрдэни Ринчинович Гармаев, слесарь Дамба Цыренович Дондуков гэгшэд—уран бэрхэ, һүбэлгэн зон даалгагдаһан ажалдаа үнэн сэхээр хандана.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой тоог дээрэ ехэл хүлгөөтэй. Үдэр бүри нэмэгдэжэл байһан таряае саг болзор соонь сэбэрлэжэ абаха гээшэ тиимэшье хүнгэн бэшэ. Гэбэшье «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено Цыдып Раднаевич Доржиевай хүтэлбэри доро тоог дээрэхи ажал һайнаар эмхидхэгдэжэ, хоёр халаанда ябуулагдана. Бүтээсэ ехэтэй «КЗС» түхэлэй машиные Василий Батуевич Раднаев, комсомолшууд Сергей Шараев, Бато Базаров гэгшэд нэгэшье зогсоонгүй хүдэлгэнэ. Тоог дээрэхи машина техникээ һайнаар ашаглажа гүрэндэ тушаагдаха 6 мянган центнер орооһо таряан бэлдэгдэнхэй, 4 мянган центнер үрэһэ хүрэнгын таряан сэбэрлэгдээ. Энэ хүдэлмэридэ багша Любовь Дашиевна Раднаевагай ударидалга доро ажаллажа байһан Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Таряа хуряалгада хабаадагшадые гүйсэд дүүрэнээр хангахын тула колхоздо горитойхон ажал ябуулагдаа. Полевой стан һайнаар түхеэрэгдэнхэй. 30 гаран хүнэй байха байрада дулаан, ариг сэбэр. Үдэшэ бүри бани түлигдэдэг.

Таряашадай амарха, сүлөө сагаа аша туһатайгаар үнгэргэхэ арга боломжонууд бии. Гоёор шэмэглэгдэһэн улаан буланда телевизор хүдэлнэ, биллиард, шатар, шэнэ газетэ, журналнууд бии. Сүлөө сагай болоходо, Николай Гаврилович Очиров нүхэдтөө кинофильм харуулдаг.

Таряашадай дунда ойлгуулламжын болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Арбан нэгэн коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна бүлэг, ВЛКСМ-эй арбан гэшүүдые бүридүүлһэн комсомолой бүлэг эндэ хүдэлнэ. Таряа хуряалгын хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха, ажалай журам нариинаар сахиха, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри согсолхо асуудалнууд эдэ бүлэгүүдэй гол анхаралда байдаг юм.

Һүүлшын табан хоногой дүнгөөр СКД-6 түхэлэй комбайнуудта хүдэлэгшэдэй дундаһаа Николай Нимаевич Дармаев, СКД-5-да хүдэлдэг комбайнернуудай дундаһаа Радна Урбагарович Галданов, ГАЗ-53 түхэлэй автомашинын жолоошодой дундаһаа Цыжип Раднаевич Гармаев, ЗИЛ түхэлэй автомашинын жолоошодой дундаһаа Сергей Николаевич Балданов илажа, тэдэнэй хүндэлэлдэ полевой стан дээрэ Ажалай Алдар солын Улаан туг үргэгдөө. Иигэжэ Хилганын таряашад ехэ урма зоригтойгоор хүдэлжэ байна.

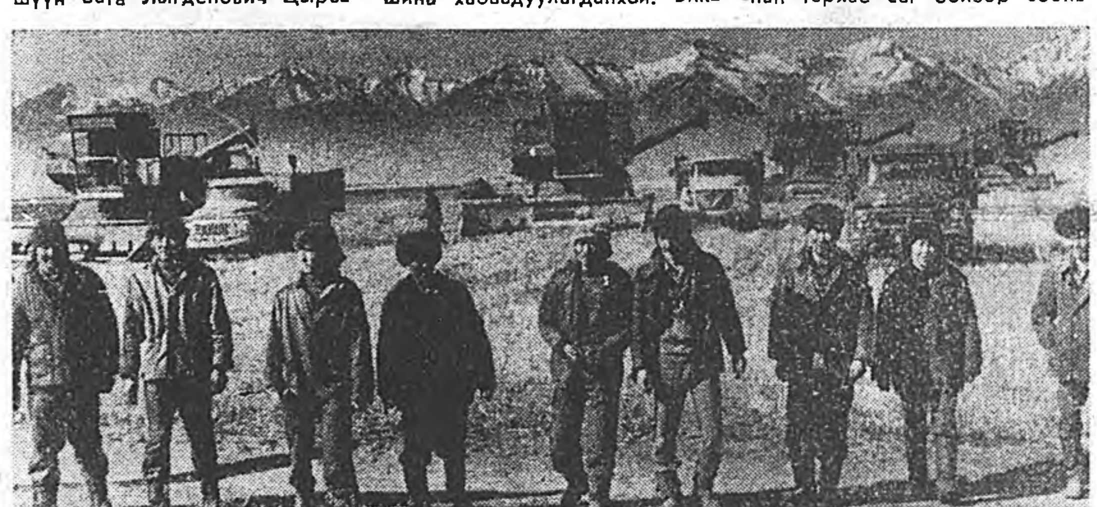
Мухаршэбэрэйхидэй үүсхэлые үргэнөөр дэмжэн, тэдэнэр хамта дээрээ 35 мянган центнерһээ бага бэшэ орооһо таряа суглуулжа абаха, гүрэндөө 6 мянган центнер таряа тушаажа, хоёр жэлэй түсэб дүүргэхэ, 8,6 мянган центнер һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ хааажа абаха зорилготой.

Таряа хадажа ябаһан түрүүшүүлэй нэгэн Радна Урбагарович Галдановтай уулзажа хөөрэлдэхэдэмнай, тэрэ иигэжэ хөөрөө һэн:

—Мүнөө жэлдэ таряа хуряалга сагай уларилһаа боложо, ехэл хүндэ хүшэр үедэ үнгэргэгдэжэ байна. Мүнөө наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ ажалнай эршэтэйгээр ябуулагдана. Би комбайнда хүдэлһөөр үнинэйб. Һайн ургасатай жэлнүүдтэ 7—8 мянган центнер орооһо таряа сохигшо һэм. Энэшье жэлдэ туршаад лэ үзэхэ һанаатайб.

Хилганынхидай ажал хэрэг абьяастай, зориһоноо гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлхэнь дамжаггүй.

С. РИНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): **Н. Дармаев, Ж. Ныкешкин, Д. Хамниганов, бригадир Д. Раднаев, С. Нимаев, С. Очиров, В. Урбагаров, Б. Раднаев, В. Раднаев.**

С. БАЛДУЕВАЙ фото.
Баргажанай район.

ПААР ХАХАЛАГДАНА

Хоринн районой Хүрбын совхозой механизаторнууд ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абахын түлөө шанга тэмсэл хэжэ байна. Тэдэнэр 770 гектар паар таарамжатай сагтань хахалаад, мүнөө бүртаг ногоогүй сэбэрээр байлгана.

Паар хахалалгада К-700 түхэлэй дүрбэн томо трактор табигданхай. Дүршэл ехэтэй механизаторнууд А. Куприянов. В. Вахрушев гэгшэд оролдосотой һайнаар хүдэлнэ.

Ц.Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

ЛЕНИНСКЭ ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Грециин элитэ мэдээжэ композитор, дүлэтэ патриот болон интернационалист Микис Теодоракис бүхы бэлиг шадабаряа, бүхы эршэ хүсэеэ эб найрамдалай, арадуудай хоорондохи хани барисаанай үг зорилгонуудта алба хэлгэдэ элсүүлһэн байгаа. Тэрэ «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шанда хүртэбэ.

Октябриин 4-дэ Кремлиин Свердловско зал соо болоһон баярай суглаан дээрэ совет олониитын түлөөлэгшэдэй нэрьемэ альга ташалга доро Уласхоорондын Ленинскэ шангуудые олгохо комитедэй түрүүлэгшэ академик Н. Н. Блохин М. Теодоракиста лауреадай диплом болон алтан медаль барюулһан байгаа. Үндэр дээдын шагналаарнь тэрэ композиторые амаршалаад, элүүр энхэ ябахыень, ажал ябуулгадаа ехэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Уласхоорондын Ленинскэ шангай тэрээндэ барюулагдаһанайнь түлөө М. Теодоракис үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргөө.

—Ленинэй нэрэ минии бүхы ажаябадалтай нягта холбоотой юм,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Эб найрамдал тухай Ленинэй захяа заабаринуудай бүхы хүнүүдтэ, бүхы арадуудта түхөөгдэхыень туйлаха шухала. Энэ юун гэһэн удхатайб гэхэдэ, үнэн сэхэ хүн бүхэн, нэн түрүүн ниитын ажал ябуулагшад, интеллигентнүүд, эрдэмэй ба искусствын ажал ябуулагшад эб найрамдалай түлөө зориг бадаруулма тэмсэлшэд байха ёһотой.

—Минии зохёоһон хүгжэмэй грек арадта алба хэхыень хүсэнэб,—гэжэ М. Теодоракис үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ. —Гадна Грециһээ газаа тээгүүршье хашалта харшалалтада, дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүүгээр, эрхэ сүлөөгэй, демократиин, социальна дэбжэлтын ба эб найрамдалай түлөө газар дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүдэй хамтын тэмсэлдэ алба хэхыень хүсэнэб.

(ТАСС).

ДАЙН МАНДА ХЭРЭГГҮЙ

ЗАЛУУШУУЛ ДУУГАА НЭГЭДҮҮЛНЭ

...дал, энхэ тайбан ... үгэнүүд мүнөө ... гэсэтэйгөөр бүри ... дэлхэй дээгүүр ... Америкын Хол... ... захиргаанай ... хэрэгүүдтэ эсэр... жагсаал бэхижэн ... Республикымнай за... ... ороной ажалшад... ... дайнай хохи... ... зайсуулха эрил... ... нэгэдүүлбэ. ... эб найрам... ... үндэрөөр сэг... ... ЦК-гай Гене... секретарь, СССР-эй ... Соведэй Президиу... ... Ю. В. Андро... ... Мэдүүлгые бүри ... байһанаа ... залуу... комсомолшууд ... жаг... Советүү... ... ендэр дээрэ го... ... совет орга... ... олоор ... промышленна пред... ... эмхи зургаанүү... хүдэлмэришэд, дээ... ... дунда һургуу... студентнэр гартаа ... бари...

... горкомой нэгэдэ... Владимир Конеч... ..., бидэнэр, ... соогуур Эхэ ... эрхэ сүлөөе шэ... ... үринэр, ха... ... сагта бүтээ... ... эрхим ... шалгаржа, гү... ... хүсэ шадалые ... ёһотойбди гэжэ

... Ю. В. Андро... ... үнэн сэхэ мэдүүл... ... зэбсэг үрдилдэн түхеэржэ, дай жүрөөдэжэ байһан США-гай захиргаанда бодото харюу үгтөө»,— гэһэн үгэнүүдээр «Жилгражданстрой» трестын штукатур-шэрдэгшэ, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Елена Ваулина үгэеэ эхилбэ:

— Би барилгашанби. Байгуулха һандарааха гээшэмнай хоёр ондоо ойлгосо. Би—эхэб. Үринэрые түрэхэ хүнүүдые хюдаха гээшэ мүн лэ хоёр ондоо ойлгосо. Үсэгэлдэр би Монголой Арадай Республикаһаа бусааб. Һаруул томо байшангуудые барилгын дүй дүршэлөө монгол нүхэдтөө хубаалдаабди. Интернациональна уялгаяа дүүргэлтэ, туһаламжа ха юм. Харин США-гай эзэрхэг түримхэйшүүл арадуудай хоорондын эб һандараахын тула оролдоно. Субботник үнгэргэжэ, олоһон мүнгөө эб найрамдалай жасада дамжуулая гэжэ городой залуушуулда хандаха байнаб!

Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Виктор Аюшинай хэлэһэн үгэнүүд талмай дээгүүр зэдэлбэ:

— Бидэнэр, студентнэр, һаяын ерээдүйдэ коммунизм байгуулагшадай зэргэдэ жагсахаар бэеэ бэлдэнэбди. Тиэд энэ хүсэлдэмнай һаад тойбо ушаруулхые оролдожо байгшадай хүсэл хэзээдэшье бэелхэгүйл!

Гүрэн түрынгөө политикые һайшаан дэмжэжэ байһанаа ажалай, дайнай ветеран, запасай подполковник Д. Д. Зубаев иигэжэ мэдүүлбэ:

— Революционно һэримжэеэ алдахагүй, ажалайнгаа амжалтануудые арьбадхаха, журамаа шангадхаха — энэл даа, парти, правительствын анхаралда манай бодото харюу. Мянга шахуу һуни, үдэрые илгаруулангүй фронтдо дайлалдааб. Манай, фронтовигуудай, хүсөөр мандан һалбарһан ажабайдал хосорхо ёһогүй!

Жагсаалай үедэ ВСТИ-гэй комсомолой комитедэй секретарь А. Карнышев манда иигэжэ хөөрэбэ:

— Эб найрамдалай жасада манай студентнэр ехэ хубитаяа оруулдаг. Мүнөө зун хүдэлһэн барилгын 32 отряд Гагарин городые, залуушуулай, пионерскэ лагерьнуудые барилгада, хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа болгон мүнгэ зөөри эльгээгээ. Энээнэй тулада отряд бүхэн габшагай гурбан үдэр хүдэлөө юм. Тус тустаа 700, 800 шахуу түхэриг энэ жасада оруулһан, «Бригантина», «Бином-88» отрядуудые нэрлэмээр.

Совет залуу эрхэтэн бүхэнэй эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эрид шиидэнхэйе гэршэлһэн жагсаалда хабаадагшад тусхай бэшэг баталан абаа.

Г. ДАШЕЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Жагсаалай үедэ.

М. СУТУРИНАЙ фото.

АМГАЛАН БАЙДАЛ ХЭРЭГТЭЙ

Социалис революциин гал дүлэн соо мүндэлэн тогтоһон Эхэ оромнай түрэһэн үдэрэйнгөө үглөөдэрынь лэ Эб найрамдал тухай декрет туннхаглаһан гээшэ. Агуу Ленинэй зохёон байгуулһан гол хараа шугамые 60 гаран жэлэй туршада парти, гүрэн түрэмнай дээрэ үргэн ябана, үе сагай эрилтэтэй зохилдуулан, саашадань бэелүүлнэ. Арад түмэнэй жаргалта ажабайдалые хангаһан холын хараатай ниимэ ажал ябуулгын ашаар Эхэ оромнай хүгжэн һалбараа. Мүнөөдэрэймнай байдал һуудалые түбхинүүлэн зохёохын тула хэды ехэ ажал хэгдээб, хэдэн олон бэрхэшээлнүүдые дабан гараабибди. Тэрэ тоодо, гартаа буу барин тэмсэхэ сагшье болоо. Би, ленинскэ уряагаар комсомолой гэшүүн болоһон залуу хүбүүн, хүдөө нютагуудта хамтын ажалай мандахын тула ябалсаһан, оролсоһон байнаб. Тиихэдэ Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда нютагай 7 хүбүүд нэгэ взводто албаяа хэхэ азатай байгаа бэлэйбди. Теэд минии хоёрнай үхэлэй һабарһаа мултаран гараа һэн. Баргажан голой эрэлхэг хүбүүн—Галша Гармаевич Гармаев, би өөрөө түрэл нютагаа бусаабди. Харин нүхэрни хүлгүй болоһон юм. Өөрөөшье хэдэн дахин шархатаа һэм.

Үнэхөөрөөл, совет арад олон юумэ үзөө, баяр баясхалантай үдэрнүүдшье байгаа, үйдэхэ, мэгдэхэ сагуудшье дайралдаа. Теэд бидэнэрэй сэдьхэл зүрхэн нимгэн, нигүүлэсхы шэнжэеэ алдаагүй. дэлхэйн ямаршье арадта элүүр энхые, эб найрамдал хүсэнэбди. Тэрэнэй түлөө тэмсэнэбди, тэмсэхэшьебди. Тиимэһээл КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой хэлэһэн Мэдүүлгые тон зүб гэхэ, дууһан дэмжэхэ байнаб.

Б. ГАСАРАНОВ,
партиин, дайнай, ажалай ветеран.

ЭРДЭМТЭДЭЙ ҺАНАМЖА БОДОЛ

Буряадай республикын эрдэмэй түбэй хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн молибден, вольфрамай химии болон технологёор Бүхэсоюзна V семинар-зүблөөндэ хабаадагшадай суглаан һаяхан болобо. Тэдэнэр дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын, ядерна буу зэбсэг ехээр гаргалгые хизаарлаха ба хорихо талаар һанал бодолоо элирхэйлһэн байна.

Эрдэмтэдэй суглаае СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай парткомой секретарь, техническэ эрдэмэй кандидат Н. М. Белоколодов нээгээ.

Удаань Ниитын эрдэмэй институдай директорэй орлогшо, философиин эрдэмэй доктор, профессор В. В. Мантатов, Естественнэ эрдэмэй институдай директорэй орлогшо, физико-математикын эрдэмэй доктор, профессор Ч. Ц. Цыдыпов, филиалай захиргаанай ажахын таһагай хүдэлмэрилэгшэ, Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша, дайшалхы 5 орден болон олон медальнуудта хүртэһэн В. И. Якимов, Ураалай эрдэмэй түбэй Химиин институдай эрдэмтэ секретарь Б. В. Слободкин, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Л. В. Николаева, социально-экономическа шэнжэлгын эрдэмэй талаар хүдэлмэрилэгшэ З. П. Кочелева гэгшэд үгэ хэлэжэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой хэһэн мэдүүлгые эрдэмтэдэй зүгһөө дэмжээ. Коммунис партиин Центральна Комитедэй болон Совет правительствын дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тула ябуулжа байһан эсэшэ сусашагүй хүсэлэл оролдолгые халуунаар һайшаанабди гэжэ мэдүүлбэ.

Эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын тула бидэнэр, эрдэмтэд, эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлжэ, ажалай социалис журам бэхижүүлжэ, хүдэлмэриингөө шанар һайжаруулхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулхабди гэжэ түрэл партияа найдуулаа.

Эрдэмтэдэй суглаанда Социалис Ажалай Герой, академик В. И. Спицын хабаадалсаһан байна.

Б. ЖИГМЫТОВ.

Марксистско-ленинскэ һуралсал

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Октябрьска районой партийна организацинуудай һургуулинуудта түрүүшын хэшээлнүүд эмхи гуримтайгаар үнгэрбэ. «Бурятбыттрикотаж» нэгэдэлэй партийна организациин марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалдаг һургуулине арбаад жэлэй туршада тус нэгэдэлэй директор Любовь Иосифовна Гонтарь хүтэлбэрилнэ. Эндэ 18 коммунист һуралсажа, партиин дотоодын болон гадаадын политикын шухала асуудалнуудые шудалан үзэхэ юм.

Мүнөө түрүүшын хэшээл үзэл сурталай болон политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрөө. Любовь Иосифовна өөрынгөө пропагандистын уялгада ехэ дуратай, үнэн сэхээр хандадаг дээрэһээ хэшээл бүхэнэе һонирхолтойгоор болгоно, һурагшадайнгаа хүсэл эрмэлзэлые бадаруулан хүгжөөдэг байна. Тэрэ хэшээлдэ шэнэ онол арга, нэмэлтэ материалнуудые шадамар бэрхээр хэрэглэдэг.

Тиихэдэ Буряадай мебелиин болон модо болбосоруулгын комбинадай марксизм-ленинизмын үндэһэ һуурие шудалан үзэдэг һургуулида 16 коммунист хабаадалсана. Эндэ цехүүдэй болон таһагуудай начальнигууд жэл бүри политическэ эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлнэ. Һуралсалай шэнэ жэлдэ тэдэнэр КПСС-эй экономическа политикые шудалхые зорилготой. Энэ һургуулине комбинадай директор Арон Пинкевич Шапиро хүтэлбэрилдэг юм. Мүн энэ һургуулиин гадуур партийна гэгээрэлэй үшөө 7 һургуули хүдэлнэ.

«Буряткоммунэнерго» нэгэдэлэй партийна һуралсалай гол һургуулиин пропагандистань ахамад инженер Валентин Евсеевич Климов юм. 24 һурагшадай 13-нинь коммунистнар байха. Энэ түрүүшын хэшээл мүн лэ эмхитэйгээр үнгэрөө.

А. ЛАХАРЕВА,
КПСС-эй Октябрьска райкомой партийна кабинедые даагша.

ШЭНЭ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР

Октябриин 3-да Советскэ районой партийна гэгээрэлэй бүхы һургуулинуудта «Үзэл сурталай хүдэлмэри — бүхы партиин, коммунист бүхэнэй хэрэг» гэһэн темээр түрүүшын хэшээлнүүд үнгэрбэ. Судна бүтээлгын заводой коммунистнууд бултадаа нэгэ зал соо олоороо сугларһан байна. Эндэ КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь Г. Д. Басаев тус асуудалаар һонирхолтой элидхэл хэжэ, сэдьхэл хүлгүүлмэ хөөрэлдөөн болоо.

Улаан-Үдын авиапредприятиин коммунистнуудтай КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь П. А. Чукреев уулзажа, үзэл сурталай асуудалые шудалан үзэхэ хүдэлмэрие хубилган һайжаруулха тухай, ажалай социалис журам бэхижүүлхэ, хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ тухай һанал бодолоо андалдаһан байна.

«Электромашина» заводой партийна организациин марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалдаг һургуулиин түрүүшын хэшээл шагнагшадай һонирхол, анхаралые ехээр татаа. Юуб гэхэдэ, эндэ пропагандистаар нүхэр Г. Р. Хамхеев — ниитын даабарида хүсэл оролдолгоёо зорюулһан, энэ хэрэгтээ ехэ дуратай хүдэлдэг юм. Һуралсалай шэнэ жэлдэ тус һургуулида һурагшад КПСС-эй дотоодын болон гадаадын политикын шухала асуудалнууд гэһэн курс үзэжэ, хүгжэлтэ түгэс социализмые нарижуулан һайжаруулха талаар манай партиин табиһан холын хараатай зорилгонуудые олон талаһаань шэнжэлэн шудалха болоно. Түрүүшын хэшээлдэ хоёр һургуулиин хэшээл хамтадхагдабашье, һурагшад хараалагдаһан саг соогоо эбтэй эетэйгээр булта суглараа. Бүхыдөө хэшээлдэ 50 хүн хабаадаба.

Тиигэжэ район дотор партийна һургуулинуудай түрүүшын хэшээлнүүд «үзэл сурталай хүдэлмэрие бүхыдэнь партиин шэнэ эрилтэдэ харюусамаар ябуулха» гэһэн уряа доро үнгэрөө.

В. КНЯЗЬКИНА,
КПСС-эй Советскэ райкомой партийна кабинедые даагша.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

АЖАЛАЙ ЖУРАМ БЭХИЖҮҮЛХЫН ТУЛА

АЛИ БУХЫ шатада, али бүхы хэмжээндэ ажалай журамай эмхидхэлые һайжаруулга, тэрээнние бэхижүүлгэ хадаа экономико хүгжөөлгын бодото арга боломжо мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленум онсо тэмдэглэһэн байна. Тиигэжэ шадабал, үлүү ехэ гаргашагүйгөөр үйлэдбэриин ехэ үрэ дүн туйлаха аргатай болоноо ди.

Ажалшадай коллективүүдтэ ажалай журам бэхижүүлхын тула манай районой партийна, Совет профсоюзай организацинууд, ниитын бусад эмхинүүд, ажахын органууд һүүлэй үедэ горитой хүдэлмэри ябуулһан байна. Энэ асуудал партийна, хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэгдэжэ, коллектив бүхэндэ зохихо хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байна. Нүхэдэй сүүдүүдэй, һайн дуратан арадай дружинануудай, һэргылгын соведүүдэй, хуули ёһо сахиха органуудай хүдэлмэри эдэбхижэһэн жэшээтэй. Хүдэлмэридөө голодоһо гаргадаг, коммунис зан заншалай ёһо гурим баримталдаггүй, журам һулатай хүнүүдтэ шангаа эрилтэ табигдана.

Үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулха, ажалай түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлхэ асуудалнуудта саг үргэлжын анхарал хандуулагдана. Абтажа байгаа хэмжээнүүд түсэб болон абаһан социалис уялга дүүргэлгэдэ, ажалай ба гүйсэдхэлгын журам бэхижүүлгэдэ һайн нүлөө үзүүлнэ. Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ урзанданайхиһаа нэгдондо 3 процентээр нэмэһэн байна. Промышленностиин үрэ дүн нилээд һайжараа. Районой ажахынуудта мал ажалай продуктнуудые абалга яһала ургаба.

Ажалай журам бэхижүүлхэ талаар партийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлжэ байһан хэмжээнүүдэй үрэ дүн харагдажа эхилэнхэй гэжэ тэмдэглэлтэй. 1981 онойхитой сасуулхада, нёдондо ажалһаа шалтагаангүйгөөр һамшаха, миин байха гэхэ мэтын ажалай журам сахилгада түбэг татадаг ушарнууд 11,3 процентээр, түлөөһэгүйгөөр амаралтада табилга 14 процентээр үсөөрһэн байна.

Гэбэшье районой зарим предприятинуудта, эмхи зургаануудта ажалай журам һулаар сахигдана. Хүдэлмэридөө гээгдэжэ ерэдэг, эртэ ябашадаг, голодоһо гаргадаг, ниитын гуримда харша ябадал гаргадаг хүнүүд, ажал дээрээ архидаха дуратайшуул бии байһаар гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Ушар тиимэһээ ажалай, үйлэдбэриин, гүйсэдхэлгын журам бэхижүүлхэ, ниитын гурим сахиха асуудалнууд КПСС-эй горкомой саг үргэлжын анхарал доро байдаг гээшэ. Энэ шухала хэрэгтэ үзүүлэгдэжэ байгаа партийна нүлөө улам үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ, ашатуһыень дээшэлүүлхэ зорилгоор район дотор журамай ниитэ нэгэн үдэр үнгэргэгдэдэг болонхой. Энэ хадаа КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдһээ, Ажалша коллективүүд тухай Хуулиһаа, ажалай журам бэхижүүлхэ асуудалаар абтаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй тогтоолһоо үндэһэлэн, партийна организацинуудай ажалшадай дунда ябуулдаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шэнэ дүршэл болоно.

Тэрэнэй удха болон үүргэ тухай богонихоноор тогтолтой хаш. Журам болон гурим бэхижүүлхэ тэмсэлдэ ажалша коллективүүдэй, ниитын эмхинүүдэй, хуули ёһо сахидаг органуудай дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ, хазагай ябадалтанда бүхы коллективэй үзүүлдэг нүлөөлхы хүсые шангадхаха арга олгоно. Журамай үдэр хадаа бүхы коллективэй, хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй гүрэнэй түсэб болон абаһан социалис уялга дүүргэхэ талаар хэжэ байһан хүдэлмэриин харалга мүн. Хүдэлмэришэншье, хүтэлбэрилэгшэшье байг — хүн бүхэн даaһан хэрэгээ гүйсэд дүүргэхэ, үүсхэлшэ, хэлэһэн үгэдөө эзэн байха, дээдын мэдэрэлэй жаяг заршамай жэшээ харуулха гэһэн гол удхатай хэмжээн болоно бшуу.

Журамай ниитэ нэгэн түрүүшын үдэр район дотор июниин 14-дэ үнгэргэгдөө һэн. Недели болоод байхада КПСС-эй горкомой бюрогой заседани дээрэ тэрэнэй дүн согсологдоһон байгаа. Ажалшадые хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин иимэ шэнэ арга дүршэлые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлхыень парткомууд болон партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудые, ниитын эмхинүүдые, ажахын захиргаануудай, хуули ёһо сахидаг эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалһан тогтоол абтаа һэн.

Журамай үдэр ажалшадай диилэнхи олон коллективүүдтэ үнгэргэгдөө. Тэрээндэ 15 мянга шахуу хүн хабаадаа һэн. Энэ хэмжээ ябуулга бэлдэлгэ болон үнгэргэлгэдэ партийна, совет, профсоюзай, ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаһан байна. КПСС-эй горкомой, районно болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудай аппарадуудай прокуратурын, сүүдэй, милициин хүдэлмэрилэгшэд ажалша коллективүүдтэ эльгээгдэһэн юм.

Журамай ниитын нэгэн үдэрэй урда тээ арадай хиналтын бүлэг болон постнууд, «комсомолой прожекторнууд», һайн дуранай арадай дружинанууд шалгалта хэһэн, профсоюзай комитедүүдэй, нүхэдэй сүүдүүдэй, һэргылгын соведүүдэй заседани болоно, ажалай гуримда, ниитын ажабайдалда зохихогүй ааша гаргаһан хүнүүдые тэндэ дуудажа, журам тухайнь хөөрэлдэһэн байха юм. Шэнэ Уоян тосхоной парторганизацинуудай секретарьнарай совет поссоведэй гүйсэдкомтой хамта ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай зүблөө үнгэргөө һэн. Тэрээн дээрэ ажалай журам бэхижүүлхэ онол арганууд болон дүршэл тухай зүбшэһэн байна. Энэ хэмжээ ябуулгада депутадуудай комиссинууд, милициин, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдаа.

Уоян тосхондо үнгэргэгдэхэ журамай үдэртэ бэлдэхэ штабые сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ К. И. Тымаулева толгойлһон байна. Нютагай эмхи зургаануудай хүдэлдэг гуримые, ажалай журамые тус штабай гэшүүд шалгаа һэн. Шалгалтын дүнгөөр госпромхоздо «Халаахай» хуудаһан, тосхоной соёлой байшанда шог ёгтото газетэ гаргагдаа. «Сахилгаан» болон «дайшалхы хуудаһанууд» БАМ-ай Хойто-Байгалай отделениин предприятинуудай, Шэнэ Уоян поселогой, «Водрем-82», «ЛитваБАМстройн» СМП-гэй болон бусад коллективүүдтэ толилогдоһон байха юм.

Журамай үдэрэй эсэстэ олонхи коллективүүдтэ хүдэлмэришэдэй суглаан үнгэргэгдэжэ, гүрэнэй түсэбэй, социалис уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай, ажалай эмхидхэлэй, журамай байдал тухай предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд элидхэһэн байгаа. Жэшээнь, Хойто-Байгалай райпогой түрүүлэгшэ О. А. Бурдыкинэй хэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ 7 хүн хабаадаа һэн. Тэдэнэр заримнухэдэйнгөө журам тухай, ажалай эмхидхэл тухай олон ажаглалта хэһэн, ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэрие эдэбхижүүлхэ шухала байһан тухай дурадхал оруулһан шуу. 1-дэхи автобазын коллективтэ болоһон суглаанда 200 шахуу хүн хабаадаа һэн. Тэрэ суглаан дээрэ начальнигай орлогшо В. В. Табакарь элидхэл хээ. Ниитын эмхинүүдэй профкомой комиссинуудай хүдэлмэри тухай автобазын профкомой түрүүлэгшэ В. А. Васютин мэдээсэһэн байна. Энэ суглаан дээрэ районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ Н. Ф. Осечков үгэ хэлээ һэн.

Ажалай эмхидхэл һайжаруулга, ажалай журам бэхижүүлгэ, түсэб болон уялгануудай дүүргэлтын түлөө харюусалга шангадхалга хадаа мүнөө үе сагай гол шухала хэрэг болонхой гэһэн гүнзэгы удхатай үгэ хэлэһэн, һанал бодолоо мэдүүлһэн хүнүүд коллектив бүхэндэ олон. Жэшээлбэл, 52-дохи мостоотрядай механик, захиргаанай ажал ябуулгые хинаха партийна комиссиин түрүүлэгшэ С. А. Бондаренко суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ажалай түлөөһэнэй гуримда ушардаг ехэ дутагдалнууд тушаа тогтоо. Ажалай журам бэхижүүлгэдэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ехэ үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Гэхэ зуураа тэдэнэрэй зариманиинь өөһэдөө ниитын байдалда таарахагүй ааша гаргадаг юм гэжэ тэндэхи электро-гагнууршан, Л. Н. Кичеров тон зүб ажаглалта хэһэн байна.

Журам, ниитын гурим хазагайруулдаг хүнүүдтэ коллективэй нүлөөлхы ехэ үүргэтэй байһые журамай ниитэ нэгэн үдэр үнгэргэдэг болоһон дүршэл батаар гэршэлнэ. Энэ ушарта 1983 оной августын 1-һээ хүсэндөө ороһон Ажалша коллективүүд тухай Хуули үргэн ехэ эрхэ олгоһониинь бүришье онсо удхатай болгоно. Зүгөөр тэрэ Хуули соо тодорхойлогдоһон заабарие гүйсэд дүүрэнээр, зүбөөр бэелүүлхэ шухала. Хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө коллективэйнгээ гэшүүдые хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатай гэжэ һанагдана. Коммунистнууд, хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы бэлиг шадабариа энэ хэрэгтэ гүйсэд зорюулха зэргэтэй.

53-дахи мостоотрядай ниитын эмхинүүд (нүхэдэй сүүд, арадай дружина, эхэнэрнүүдэй совет) һайнаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Урданьшье, ажалай журам, ниитын гурим эбдэгшэдтэй тэмсэл ябуулагдадаг байһан. Гэбэшье журамай үдэр үнгэргэлгын үедэ ажал ябуулгань бүри эдэбхижэһэн байна. Саашадаа шангаа журамтай болохоб, ниитын гуримда харша ябадал гаргахаяа болихоб гэжэ үгэеэ үгэһэн хүнүүд һара болоод лэ нүхэдэйнгөө үмэнэ тоосожо байдаг болонхой.

572-дохи СМП-гэй, коопзверопромхозой, райпогой, Хойто-Байгал станциин, 160-дахи мехколонныш, «БАМтоннельстрой» управлениин УПТК-гай болон бусад коллективүүдтэ зарлагдаһан суглаанууд дээрэ архиншад, ажалһаа хулжагшад, голодоһо гаргадаг хүнүүд шангаа шүүмжэлэлдэ ороһон байха юм. Тиимэшүүл харюугай үгэ хэлэхэдээ, саашадаа мүртэйгөөр ябаха, ажаллахабди гэжэ мэдүүлһэн шуу. 52-дохи мостоотрядай коллективтэ болоһон хамтын суглаанда хабаадагшад ажалай журам зорюута эбдэһэн Наумов, Бартанесов, Зайцев гэгшэдые үмсэдөө машина абахын тула бухгалтереэр зорюута мүнгэ нөөсэлхэ эрхэһээнь хаһахыень захиргаанда эрилтэ табиһан шиидхэбэри абаа һэн. Гадна хэтэрһэн архиншадые баалалтын ёһоор аргаламжын

КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ МАТЕРИАЛНУУД

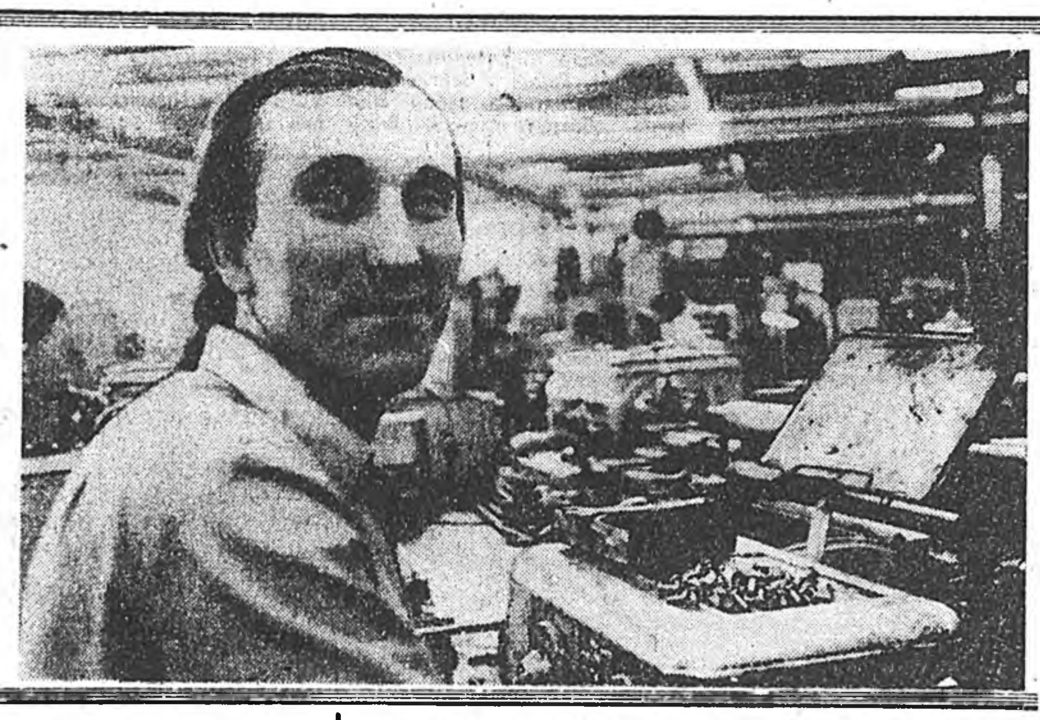
«КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум, 1983 оной июниин 14—15» гэһэн стенографическа тоосоон аминдаа ном болгогдожо гаргагдаба. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. У. Черненкын «Партиин үзэл сурталай, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин гол шухала асуудалнууд» гэһэн элидхэл, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэ, Пленум дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүд, КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй «Партиин үзэл сурталай, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин гол шухала асуудалнууд» гэһэн тогтоол ба бусад материалнууд номдо оруулагдаа.

Политическэ литературын хэблэлээр ном барлагдан гаргагдаа. (ТАСС).

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой эрхим бригадануудай нэгэндэ дүрбэдэхи разрядай эрхим токарь А. Ф. Симаков хүдэлдэг юм. Түрүү токарь халаан бүриингөө даабарие холо үлүүлэн дүүргэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь А. Ф. Симаков.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

Агропромышленна комплекс:

дүй дүршэл ба зорилгонууд

АЖАХЫН ТООСООН БА БАЯН ДЭЛГЭР АЖАҺУУДАЛ

Даладахи онуудай эхинһээ хойшо манай орон дотор хүдөөдэ ажаһууһан 20 миллион шахуу хүн хото городуудта нүүжэ ошоһон байна. Энэмнай ёһо руугаал юм ааб даа: хүдөө нютагуудта оньһото техникын үргэдхэгдэхэдэ, хүшэр хүндэ гар ажал зайсуулагдана бшуу.

Зүгөөр иимэ хубилалтануудай ушар шалтагаан гансал энээнһээ үндэһэтэй бэшэ. Хүнэй мэргэжэл шадабарие хүгжөөхэ, сэдьхэл бодолыень ханааха талаар хото город мүнөө дээрээ үлүү ехэ арга боломжонуудтай байна. Коммунально-ажаһуудал хангалгыншье хэмжээнэй дээшээ байһаниинь арсашагүй. Эгээл тиимэһээ ажалайнгаа намтар һая эхилжэ байһан хүдөөгэй залуушуул түрэл нютагнаа гаража ошохые һанаашалдаг. Тиигэжэ хүдөө нютагуудай хүн зоной дундуур наһан нилээд ехэ байна бшуу. Хүдөө ажахые машина, техникээр хангалгын жэлһээ жэлдэ үргэдхэгдэжэ байгаашье һаань, мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдэй дуталдаһан дээрэһээ тэдэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэдэггүй юм.

Мүнөө хүдөө нютагуудта хүн зоной ажаллахада, ажаһууxада, амархада таарамжатай зохид эрхэ байдал байгуулха гэһэн зорилго табигдана. Хүн зоной ажабайдалай хэмжээе, шанарыень залан сэхээр һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэһэн ороной экономическа хүгжэлтын стратегитэй иимэ хандаса тааралдадаг байна. Хүдөө нютагые болбосон түхэлтэй болгохо талаар шэглүүлэгдэһэн үргэн ехэ программа иимэ зорилготой бшуу.

Хүдөө нютагуудай хахад миллионһоо үсөөн бэшэ хүн зон энэ программые бэелүүлгэдэ элсүүлэн хабаадуулагдана. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула гүрэн 160 миллиардһаа дээшэ гэхэ гү, али урдынхиһаа һураггүй ехэ мүнгэ һомолно. Энэ программа арбан жэлдэ (1990 он хүрэтэр) бэелүүлэгдэхээр хараалагданхай. Тэрээнтэй хамта агропромышленна комплексые оньһото техникээр шэнэдхэн һэльбэлгэ бэелүүлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ хүдөө ажахые таарамжатай зохид, дура татасатай, промышленна хүдэлмэридэ адлирхуу болгоно.

Иимэ ажахын политикын социальна үрэ дүн бодото байдалда оло дахин шалгагданхай. Болбосон һайн ажабайдалаараа хото городһоо дутуугүй үсөөн бэшэ һуурин тосхонууд орон доторнай бии байна. Тэдэнэр хүдэлмэриин хүсөөр дуталдахые мэдэдэггүй юм.

Кировскэ областиин Котельническэ районой «Искра» колхоздо бэшэгүүдтэй зузаан хабтаһа намда харуулаа һэн. Колхоздо хүдэлхыемнай абыт гэһэн гүйлтатай бэшэгүүд эндэ байба. Инженернүүд — Ташкентһээ Светлана Пархета, Свердловскһоо Леонид Воронин, Украинын Краснодон хотын электрик Иван Грива болон бусад городһоо гаража, хүдөө нютагта хүдэлхые хүсөөэ. Гайхалтай юумэниинь юуб гэхэдэ, ажалда абаха гүйлтатайгаар бэшэг эльгээһэн хүнүүдэй олонхинь залуушуул ха юм.

«Искра» колхоз юугээрээ тэдэнэй дура татаба гээшэб?

Нэн түрүүн болбосон түхэлтэй ажаһуудалаараа, залуушуулан дура буляадаг, һанааень татадаг байна. Ажахы өөһэдынгөө мүнгэ зөөреэр городойхиһоо дутуугүй болбосон түхэлтэй нэгэ болон хоёр дабхар коттеджнүүдые барина. Гэр байрын түлбэри бүлын ашаг олзын 1,5—2 процентһээ дээшээ гарадаггүй.

Колхоз түрүүшын иимэ байшан арбаад жэлэй урда тээ барижа, һая гэрлэһэн залуушуулда үгөө бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо залуу айлнуудта иимэ бэлэг бариха гээшэ гурим заншал болонхой. Ушарынь гэхэдэ, жэл бүри ажахыда 40—50 түрэ хурим наадагдадаг.

Али бүхы хото городуудта залуу бүлэнэрэй үхибүүдээ абаһаар лэ хүүгэдэй саад гү, али яслида оруулха арга боломжогүй байдагынь элитэ. Энэ талаар эндэ ямаршье хөөрэлдөөн байхагүй. Үхибүүдээ түлөөһэгүйгөөр байлгадаг юм.

Мүнөө түрэлхидынь үхибүүдэйнгээ бэлиг шадабарие шадаал һаа, дары түргөөр хүгжөөхые оролдодог гээшэ. «Искра» колхозой правлени эдэ бүгэдые хараада абажа, хүгжэмэй ба спортын һургуулинуудые байгуулаа һэн.

Хэзээ нэгэтэ энэ ажахыда соёлой бүхы хүдэлмэриинь налшагархан клуб соо үнгэрдэг байгаа. Сэхыень хэлэхэдэ, кино болон хатар нааданһаа ондоо юумэн эмхидхэгдэдэгшьегүй һааб даа. Харин мүнөө «Искра» колхоздо харалгын хоёр залтай, библиотекэтэй, саг үргэлжэ хүдэлдэг хоорой, балледэй, театральна ба уран зурагай студинуудтай гоё һайхан Соёлой ордон баригданхай.

Дура хүсэлэнтэй байбал, хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаря элсүүлхэ юумэн эндэ бии. Ажахын соёлой цехтэ тусхай дипломтой 40 гаран мэргэжэлтэ хүдэлдэг. Жэл бүри энэ талаар колхоз хахад миллионһоо дээшэ түхэриг гаргашалдаг байна.

Эдэ гаргашанууд ашаяа хэр зэргэ харюулна гээшэб? — гэһэн асуудал гарана.

— Ашаг олзо үгэдэггүй байһаниинь элитэ, — гэжэ «Искра» колхозой правлениин түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой Андрей Миронович Ронжин хөөрэнэ.— Теэд бүхы юумые иимэ аргаар хэмжэжэ болохогүйл. Гансал олзо олохо гээд һалирха гээшэ буруу.

Ашаг олзынгоо нилээд ехэ хубиинь хүдөө нютагай ажабайдалые һайжаруулха зорилгонуудта гаргашалнабди, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Соёлой цехһээ гадна, манайда социально-ажаһуудалай байгуулалтада, хүдөө нютагуудые болбосон түхэлтэй болголгодо ехэ мүнгэн гаргашалагдана. Хүдөөгэй ажалшадай салин хүлһые дээшэлүүлхэ, пенси болон элдэб тэдхэмжэнүүд гэхэ мэтын социальна аша туһада, хүнгэлэлтэнүүдтэ, хүүгэдэй саад болон яслинуудые хангалгада, санаторно-курортно амаралтада мүнгэ гамнадаггүйбди. Эдэ бүгэдэ колхозой ашаг олзые бодомжотой һайнаар гаргашалха арга олгоно.

«Искрадал» алли ажахынууд жэлһээ жэлдэ улам олошоржо байнхай. Саашадаа имагтал иимэ ажахынууд хүдөө нютагуудта ажаһуугшадай ажабайдалай түхэл шэнжые тодорхойлхо байна.

Дмитрий ПАВЛОВ.
(АПН)

ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛЭЭ

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ промышленна предприятинуудай коллективүүд шефскэ туһаламжа үзүүлхээр хэлсээ баталһан ажахынуудтаа горитой хүдэлмэри үнгэргэһэн байна. Жэшээлбэл, «Зырянский» совхоздо тэжээл бэлэдхэһэн Кикын оньһожоруулагдамал модоной ажахын коллектив 450 центнер үбһэ һүрилжэ тушаагаа. Мүн Татауровай заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд субботник, воскресникүүдые үнгэргэхэдөө ажахыда ехэхэн үбһэ һүрилжэ үгэһэн байха юм. Тиихэдэ Прибайкалиин районой коопзверопромхозой коллектив богонихон болзор соо 500 гаран центнер үбһэ бэлэдхээ. А. И. Бурмакинай хүтэлбэрилһэн үбһэшэдэй звено бүтээсэтэйгээр ажаллаа.

«Ильинкинский» совхоздо шефскэ туһаламжа үзүүлдэг Татауровай заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд 250 центнер үбһэ бэлэдхэжэ тушаанхай. Мүнөө түсэбөө сүм дүүргэхээр тусхай звено байгууланхай ажалланад.

«Прибайкалец» колхоздо шанартай үбһэ һүрилхэ даабаритай арадай депутадуудай Итанцын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Юрий Смольниковой хүтэлбэрилдэг звено ажалай 23 үдэрэй туршада 1500 центнер үбһэ бэлэдхэжэ тушаагаа. Эндэ дайнай ветеранууд, пенсионернүүд П. Новиков, В. Новокрещенных, В. Вавилин, И. Воротников, больницын хүдэлмэрилэгшэ И. Красовская гэгшэд эрхимээр ажаллаа.

Дурсадагша ажахыда 500 центнер үбһэ һүрилжэ тушааха даабаритай ажалшадай ажаһуудалай болон коммунальна ажахын коллектив ехэ туһа хүргөө. Мүн «Прибайкальский» совхоздо ажаллажа байһан түмэр-бетон конструкцинуудые бүтээн гаргадаг Таловкын заводой И. А. Коноваловай звено 500 центнер үбһэ бэлэдхэхээр хараалһан түсэбөө дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

П. ХАЛТАНОВ.
Прибайкалиин район.

Совет орон дотор

ДОНБАССАЙ ОЙ МОДОН

ДОНЕЦК. Донбасста ой модон хомор юм. Байгаалиин энэ алдууе хүнүүд амжалтатайгаар хүсэлдүүлнэ. Хүдөө ажахыда хэрэглэхэдэ таарамжагүй үшөө 500 гектар газарта областиин ойн хүдэлмэрилэгшэд модо тариба.

Эндэхи ган гасууртай уларилай эрхэ байдалда 200 мянга шахуу гектарта модо тарижа ургуулаа юм. Бүхы хото городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудые тойроод модон һуулгагданхай. Харин поли хамгаалха зурууд байгуулагдаһан газарта ороһото ургамалнуудай ургаса гектарай дунда зэргээр 3—4 центнер ехээр хуряагдадаг.

Крымэй нарһан, дуб, грецкэ һамар гэхэ мэтын үнэтэй мододые үргэнөөр хэрэглэдэг болоһониинь модо һуулгаха талаар һүүлэй жэлнүүдэй онсо шэнжэ болоно.

Шахтернуудай хотодо бэелүүлэгдэдэг байгаалиие үргэлжэ дээрэнь хамгаалха «Донбасс» гэһэн программын ёһоор, 5 жэлэй дүүрэтэр зурууд мододые һуулгаха хүдэлмэри сүм дүүргэгдэхэ юм.

РЕПЕРТУАРТАНЬ—МЯНГАН ДУУН

ТОЙЗИ. (Чувашай АССР). Үндэһэн арадай дуунуудые гүйсэдхэдэг Чувашай мэдээжэ дуушан Ираида Вдовина арадай аялга дуунуудые идхан дэлгэрүүлгэдэ бүхы наһаяа зорюулаа юм. Тиин арадай дуушанай түрэһөөр 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олон хүн зонтой һайндэртэ тэрэ чуваш арадай урданай дуунуудые гүйсэдхэжэ, нютагайхидаа баһал баярлуулба. Харин И. Вдовинагай хүгжэмтэ жасада мянгаад шахуу дуун теэлогдодог.

Хэдэн арбаад жэлэй туршада Ираида Григорьевна ойро дүтын тосхонуудаар ябажа, дуунуудые суглуулаад, шагнагшадта хүргэдэг байһан. Миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн мартагдаһан шахуу аялга дуунууд мүнөө аман үгын зохёолнуудые шэнжэлдэг эрдэмтэдэй, хүгжэм шэнжэлэгшэдэй, композиторнуудай ёһотой университедүүд болонхой. Тэдэнь мэргэжэлтэ гүйсэдхэгшэдэй ба һайн дуратанай коллективүүдэй концертын программада оруулагдадаг.

Вдовинагай өөрынь зохёоһон дуунуудшье автономито республика дотороо һайшаагдадаг юм. Мүнөө Чувашда тэрэнэй репертуарһаа абтаһан аялга дуунуудай хоёрдохи суглуулбари хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байнхай. 250 дуун тэрээндэ оруулагдаха юм.

НАМАРАЙ УРГАМАЛНУУДАЙ ПОЛИДО

ХАРЬКОВ. Украинын В. Я. Юрьевэй нэрэмжэтэ ургамалай селекциин ба генетикын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэдэй бии болгоһон сортнууд ороной тарьяашадта тарилгын талмайе үргэдхэнгүй ургаса ехээр хуряаха арга олдохо юм. Россин Федерациин, Белоруссиин, Казахстанай ажахынуудта намарай тарилга хэхын тула 6 шэнэ сортын үрэһэ хүрэнгэ селекционернүүд эльгээжэ дүүргэбэ.

— Шэнэ сортнуудай дундаһаа «полукарликова-3» гэһэн шэниисые, «харьковска-78» гэһэн хара таряае онсо ингахаар юм,— гэжэ институдай директор хүдөө ажахын эрдэмэй доктор Б. Гурьев хэлэнэ. — Тэдэнэр ган гасуурта тэсэмгэй, үбшэндэ бэлээр нэрбэгдэдэггүй, айрадаггүй, гектар бүриһөө 70—80 центнер орооһон суглуулагдадаг юм.

Институдай эрдэмтэд-селекционернүүд эдэ сортнуудые тарижа ургуулдаг хүдөөгэй ажалшадта туһалха гэжэ оролдоно. Ороной 160 ажахытай харилсаа холбоон тухай хэлсээ баталаад, тэдэнэр таряашадые түрүү агротехникэтэй, үндэр баян ургаса ургуулха онол арганнуудтай танилсуулдаг.

Институдта бии болгогдоһон намарай ургамалнуудай сортнууд 6 миллионһоо дээшэ гектарта мүнөө жэлдэ таригдаха юм.

(ТАСС).

АШАГ ҮРЫН ГОЛ НҮХЭСЭЛ

мүрысөөндэ манай районой ажалшад түрүү һуури эзэлһэн байна. Нарин сэмбын комбинат, мебельнэ болон модо болбосоруулгын комбинат, трамвайн управлени, «Бурятккоммунэнерго» нэгэдэл, «Спецстроймеханизация» трестын 2-дохи СМУ энэ амжалтада өөһэдынгөө хубитые яһала оруулһан байна.

Социалис мүрысөөндэ шалгарһан предприятинууд ба организацинуудай 40 коллектив, 28 цех ба участок, 32 бригада, 322 хүдэлмэришэн республикын партийна, совет, профсоюзай ба комсомолой органуудай зүгһөө урмашуулагдаа бэн.

Райсоведэй гүйсэдком, депутадуудай комиссинууд социалис журам һайжаруулха, нөөсэ арга боломжонуудые хэрэглэхэ, ажалай эрхим байдал һайжаруулха талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулжа үрдеэ. Раионно Соведэй гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ 10 гаран асуудал, тэрэ тоодо «Трамвайн управленидэ ажалай журам саашадань бэхижүүлхэ, кадрнуудай оролого, гаралгые хороохо талаар райсоведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэриин дүүргэлтэ тухай», «Ажалай сагые хэрэглэхэ, кадрнуудые үйлэдбэри дээрэ тогтонижоруулха талаар «Бурятмебельбыт» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулдаг хүдэлмэри тухай», «Худалдаа наймаанай базада ажалай журам сахиха, социалис зөөри хамгаалха хэрэгүүдые эрхилдэг дүршэл тухай» ба бусад асуудалнууд хаража үзэгдэһэн байна.

Эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедэ горитой дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд хараалагдаһан байгаа. Тиихэдэ журам һайжаруулха ба ажалай саг гүйсэдөөр хэрэглэхэ тушаа тодорхой хэмжээнүүдые абаагүй хүтэлбэрилэгшэдтэ уридшалан һануулагдаһан юм.

Тэрэшэлэн эдэ асуудалнууд саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай бүлэгүүдэй заседанинууд болон ажалша коллективүүдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Һүүлэй үедэ район доторнай «Журамай үдэрнүүд» үнгэргэгдэдэг болоо. Предприятинууд, организацинууд ба эмхи зургаануудта инимэ үдэрнүүдые үнгэргэхэ штабууд байгуулагданхай. Энэ үдэр цехүүд, бригаданууд, халаануудай хүтэлбэрилэгшэд, ажалай журамай байдал тухай ажалшадтаа хөөрэжэ үгэдэг юм. Һарын хоёрдохи пятница бүри үнгэргэгдэдэг үдэр милициин, прокуратурын, медицинын хүдэлмэрилэгшэд коллективүүдэй урда тоосоо хэдэг. Ханын газетэнүүд дайшалхы ба «сахилгаан» хуудаһанууд гаргагдадаг. Нарин сэмбын комбинадта, трикотаж гадар хубсаһанай, кондитерска фабрикануудта, хилээмэнэй комбинадта «Журамай үдэрнүүд» олон зоной хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар ажалай журам эбдэгшэдэй тоо нилээдгүй хорожо, ажал хэрэгүүдыншье һайжараа. Промышленна предприятинуудта ажалай саг гээхэ ябадал байгша оной 6 һарын туршада, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, 58 процентээр хороо.

«Ажалай социалис журам бэхижүүлхэ талаар хүдэлмэри шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые районой ажалшад халуунаар дэмжэжэ, эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсээ юм. Коллективүүдэй суглаанууд дээрэ 600 гаран хүн үгэ хэлэһэн, шүүмжэлхы удхатай 202 дурадхал ороһон байна.

Гэхэтэй хамта манай районой предприятинууд, организацинууд ба эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл олон байһаар. Илангаяа трикотаж гадар хубсаһанай фабрикын, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй, химлесхозой коллективүүдэй ажал хэрэгүүд муу зандаа. Барилгын зарим эмхинүүдтэ ажалай эмхидхэл һула байһаар.

Промышленна предприятинууд ба барилгын организацинуудай хүдэлмэриин дүнгүүдые шэнжэлжэ харахада, зарим коллективүүдтэ ажалай журам ехээр хазагайруулагдадаг, хүдэлмэриһөө һамшаха, ажалгүй минил зайгуултаха ушарнууд үсөөрнэгүй. Үнгэрһэн жэл районой промышленна предприятинуудта ажалай 21665 үдэр хоохоор һалаа. Ондоогоор хэлэбэл, үдэр бүри 70 хүн ажалдаа гарадаггүй байһанда адли. Эсэстэнь 2760 мянган түхэригэй продукци багаар үйлэдбэрилэгдөө. Байгша онодо энэ дутагдалые усадхаха талаар зарим тэды алхам хэгдэбэшье, мүртэй хубилалта үшөөл болоогүй. Һадрнуудые шэлэн абаха, хубаарилан табиха, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэриие оньһожоруулха гэхэ мэтэ шухала асуудалнууд муугаар шиидхэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, гансахан байгша ондо бүхыдөө 1857 хүнэй ажалда абтахада, 1745 хүн ажалһаа гаргагдаһан байха юм.

Ажалдаа бригадна подряд хэрэглэхэ гээшэ мүнөө үедэ ехэ удха шанартай хэрэг мүн. Түрүү предприятинууд энэ талаар шэнэ онол арга зоримгойгоор нэбтэрүүлнэ. Жэшээлхэдэ, БМДК-гай бүхы хүдэлмэришэдэй 80 процент, нарин сэмбын комбинадай 68 процент бригадна подрядта оронхой. Харин тиихэдэ трикотаж гадар хубсаһанай фабрикын оролдоол 29 процент хүдэлмэришэд бригадна гуримаар ажаллана.

Социалис мүрысөө үргэдхэхэ ба нарижуулха талаар район дотор оролдолго гаргагдана. СССР-эй ба Бурядай АССР-эй ойн жэлнүүдтэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөнэй үедэ олон үүсхэл гаргагдаа. Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, ажалай журам һайжаруулха, жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Мүнөө районоймнай 1000 гаран хүдэлмэришэд 1984 оной түсэбөөр ажаллана.

Тэрэшэлэн социалис мүрысөө эмхидхэхэ, дүнгүүдыень олондо мэдээсэхэ талаар дутагдалнууд олон. Мүнөө райсоведэй гүйсэдком эдэ болон бусад дутуу дунданууудаа усадхахын түлөө эрид хэмжээнүүдые абажа байнхай.

В. КОЛЕСНИКОВ.
Улаан-Үдын Октябрьска районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

ГАЗАРАЙ ЭДЕЭ ЭЛБЭГЭЭР...

Улаан-Үдэ хотын плодоовощторгын баазада мүнөө бэлэдхэлэй халуун хаһа түлэг дундаа ябажа байна. Республикын колхоз, совхозуудай эльгээһэн огородой эдеэ тушаан абажа, зүбөөр хадагалха, мүн худалдаа наймаанай газарнуудта саг болзор соонь гаргажа байха үүргэ даалгагданхай гээшэ.

Овощ гутаангүй хадагалха гээшэ эгээл харюусалгатай. Юуб гэхэдэ, ямараар хадагалһанһаа огородой эдеэнэй шанар дулдыдана ха юм.

Овощ тушаан абажа, зүхөөр хадагалха Улаан-Үдэ хотын плодоовощторгын бааза эртээнһээ бэлдэжэ эхилһэн юм. Тиигэжэ шэнэ ургасын зөөгдэжэ асарагдахаһаа холо урид хартаабха хадагалха модон контейнернүүд заһабарилагдаһан, складуудаа һалхитуулан хатаагдаһан, хартаабха илгаха тусхай машинанууд склад бүхэндэ тодхогдоһон байгаа. Тиихэдэ дабһалагдаһан, дабһалагдаагүй капуста, үгэрсэ, помидор хэхэ амһартанууд бэлдэгдэһэн байна.

Шэнэ ургасын түрүүшын ээлжээнэй овощ абтажа эхилһээр хорёод хоног болоно байна. Хотын плодоовощторгын баазануудта 2350 тонно хартаабха, 608 тонно капуста, 870 тонно үгэрсэ, мүн огородой бусад эдеэ хоол элбэгээр тушаан абтахаар хараалагданхай.

— Байгша ондо манай республикын ажахынууд огородой эдеэнэй, илангаяа хартаабхын, капустын, морхообой, свеклын баян ургаса хуряажа абаба. Тиимэһээ манай баазын хүдэлмэрилэгшэд огородой эдеэ саг болзор соонь тушаан абаха, тэдэнээ гутаангүй хадагалха гэжэ худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта эльгээхэ түсэбөө бэелүүлхын хойноһоо шармайн оролдоно,— гэжэ Улаан-Үдын плодоовощторгын баазын директорэй орлогшо М. Н. Гергенов хөөрэнэ.

Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын, Кабанскын, Загарайн, Бэшүүрэй, Прибайкалиин районуудай колхоз, совхозуудһаа эдэ үдэрнүүдтэ хартаабха ехээр буужа эхилээ. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй район байгша ондо 2800 тонно хартаабха тушааха түсэбтэй байһан һаа, тэрэнэйнгээ мянгаад тонные тушаагаад байна. Улаан-Үдын районой овощеводууд хараалһан түсэбэйнгөө табанай нэгэ хубиие дүүргэбэ. Бүхыдөө республикын ажахынуудһаа тус баазын складуудта 2357 тонно хартаабха абтажа хадагалагдаха юм. Баазын складуудта абтажа байһан хартаабхын шанар урда жэлнүүдэйхиһээ нилээдгүй һайн. Гэбэшье Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын районуудай зарим ажахынуудһаа муу шанартай хартаабха ороһон байна. Үбшэн, хаха отологдоһон, шингтэй шорой шохойһоо сэбэрлэгдээгүй хартаабха хүсэд илгагдангүй, хатаагдангүй поли дээрэһээ складта сэхэ асаржа тушаагдаһан баримтанууд элирүүлэгдээ.

Капустын шанар нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй һайн. Улаан-Үдын районой «Пригородный» совхозой, «Искра» колхозой, Загарайн районой Онохойн совхозой, Мухар-Шэбэрэй районой Заганай колхозой овощеводууд илангала һайн шанартай капуста тушаана.

Бүхыдөө 10.000-һаа дээшэ тонно капуста асарагдаха ёһотой. Мүнөөдөө мянгаад тонно капуста абтаад байна.

— Энэ жэлдэ үгэрсэ, помидорой ургасын гараса ямар бэ?

— Байгша оной зунай эхиндэ хүйтэн, тэн һаранuудтань хура бороо элбэгтэй байжа, овощой ургасын гараса бираагүй. Тиимэһээ бидэнэр Дунда Азиин республиканууудһаа абтаһан үгэрсэ, помидор худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта эльгээнэбди. Байгша ондо Узбекистан, Молдавиһаа помидор, үгэрсэ ехээр асарагдаа. Үшөөшье асарагдахаар хараалагдана. Мүн манай республикын ажахынуудай теплицэһээ мүнөө жэлдэ 13280-аад тонно үгэрсэ хуряагдажа, хотын магазинуудта, хүүгэдэй саад, ясли, эдеэ хоолой эмхи зургаануудта эльгээгдэһэн байна,— гэжэ нүхэр Гергенов хөөрэнэ.

Шэнэ ургаса тушаан абаха харюусалгатай хаһын үедэ худалдаа наймаанай министерство, Буркоопсоюз, «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэл үдэр бүри һаналаа табижа, туһаламжа, тэдхэмжэ үзүүлжэ байдаг. Тиихэдэ промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай, барилгашадай транспортна предприятинуудай коллективүүд, хартаабха, овощ сэбэрлэхэ, илгаха хэрэгтэ туһаламжа үзүүлнэ.

Энээнһээ гадна горплодоовощторгын баазын хүдэлмэрилэгшэд хабарай эхин һаранууудһаа эхилэн Казахай, Узбегэй, Молдавиин, Украинын болон бусад республиканууудаар ошожо, яблоко, виноград, арбуз болон бусад ургамалнуудта элбэгээр захил хэжэ асардаг болонхой.

Т. БАДМАЕВА,
Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ХҮҮГЭДЭЙ ТЕАТРАЙ БАЯР

МОСКВА. Социалис Ажалай Герой, СССР-эй арадай артистка Н. И. Сац хоёр гайхамшагта үдэрые һая тэмдэглэбэ. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг Москвагай хүүгэдэй хүгжэмтэ театрта бүхы уран бэлигээ үхибүүдтэ зорюулһан тэрэнэй түрэһөөр 80 жэлэй ойдо ба зохёохы ажал ябуулгынь 65 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэшэ болоо.

Ороной элдэб театральна коллективүүдэй уран бэлигтэн, нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, гадаадын айлшад тэрэниие үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, зохёохы шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсөө. Энэ баярта үдэр тэрэнэй бишыхан нүхэдынь — дэлхэй дээрэхи орн ганса хүүгэдэй хүгжэмтэ театрай эдир харагшад Наталья Ильиничнае амаршалхаяа ерээ.

Удаань һайндэрэй ехэ концерт болоһон байна.

(ТАСС).

Хэжэнгын районой Загаһатын участково больницада залуу басаган Цыпилма Цыренжапова акушерээр хүдэлдэг юм. Улаан-Үдын медицинскэ училищи дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр тэрэ түрэл нютагтаа хүдэлхөөр ерэһэн юм. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо залуу басаган нютаг нугадаа хүндэтэй хүниинь болонхой. Акушерка нарайлха эхэнэрнүүдтэ зохид зүбшөөл заабари үгэдэг, уран налгайгаар хандадаг байха юм. Гадна холын фермэ, отарануудаар ябажа, хүн зоной дунда һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: медфельдшер — акушерка Ц. Цыренжапова ажал дээрээ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...АРТА ЗАМАЙ ШАТАНУУД

лай мүрысөөн тухай орон доторхи эгээ түрүүшын хэлсээнэй буулгабари болоно.

Түрүүшын табан жэлнүүдэй үдэрнигууд өөһэдынгөө хүсэндэ, арга дүршэлдэ найдадаг байгаа. Харин мүнөө түрүүшүүл теориин ба үйлэдбэриин талаар гүнзэгы шэнжэлэлгэнүүдые «хүдэлмэришэдэй диссертацинууд» гэдэгүүдтэ хэдэг болонхой. Иимэ шэнжэлэлгэнүүдэй эсэстэ эндэ шэнэ аргаар түмэр хабтайлгадаг болоо юм.

Ажалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөнэй ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтаха зуураа, металлургнууд арба гаран шэнэ зүйлнүүдые нэбтэрүүлһэн байна. Тиигэжэ тэдэнэр һалбаринууд хоорондын хамжаанай талаар Ленинградай партнернуудай хүдэлмэриин үндэр ашаг үрэ хангаһан байна.

Ю. ВОРОБЬЕВСКИЙ,
(ТАСС).

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

...ЖО БАЙГАА АЮУЛЫЕ ...АН ЗАЙСУУЛХА

сэгүүдые үгы хэхэ, тэдэниие туршалгые болюулха шухала. Замбуулинай дайдада, замбуулин сооһоо Газар руу хүсэ хэрэглэлгые хорихо шухала гэжэ союзнигуудтаяа хамта ГДР тоолоно. Ассамблейн энэ сесси дээрэ Советскэ Союзай оруулһан дурадхалые тэрэ дэмжэнэ.

Эзэрхэг зонхилолгын хараа шэглэл бэелүүлжэ байдаг США-гай политикые ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр эрид буруушааба. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхохо гэһэн түсэбүүд хадаа энэ үймар тэнэг политикыень элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Октябриин 24-дэ бүхы дэлхэй дээрэ тэмдэглэгдэхэеэ байһан Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин үдэрэй дүтэлжэ байһантай дашарамдуулан, Рейганэй захиргаан ООН-до эсэргүү харата муухай ябуулганууудаа улам үргэдхэжэ байна. США-һаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Дж. Киркпатри конгрессэй комиссинуудай нэгэнэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэрэнэй фонддо оруулагдадаг американ түлбэриие саашадань хороожо, ООН-ние «хэһээхыень» конгрессые уряалһан байгаа. ООН тушаа США-гай бэелүүлдэг политикын асуудалнуудаар «дурадхалнуудаа» тэрэ найруулба. Вашингтоной аша туһада харюусадаг лэ программануудта мүнгэ һомолхо шухала гэжэ тэрэ убайгүйгөөр мэдүүлээ. США-гай саг үргэлжын түлөөлэгшын иимэ убайгүй мэдүүлгэнүүд халаа Рейганэй захиргаанай ООН-до зүрюу харшаар үүдхэжэ байдаг ябуулганууудые элирхэйлэн гэршэлнэ бшуу.

...ЛЭХЭ ЗҮЙЛДЭ— ...ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД

жонуудые хэрэглэлгын гол шухала асуудалнууд хуралдаанай зүблэхэ зүйлдэ табигдана.

Дайнай аюулай үндэһэ һуурииe усадхаха, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө ООН-ой соносхоһон бүхэдэлхэйн кампаниин үндэһөөр эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй ябуулганууудые саашадань эдэбхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн хүсэлэл оролдолгонуудта нийтын һанал бодолой дүүргэдэг үүргэ тухай асуудалые ассамблейдэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэ байна. Хүнэй эрхэнүүдые, нэн түрүүн амгалан тайбанаар ажануухa эрхыень хамгаалха, уласхоорондын экономическа хүгжэлтын асуудалнуудаар һанамжануудаа халан абалсаха юм.

Пленарна ассамблейн хүдэлмэрилхэ үдэрнүүдтэ «ООН-ой үүргэ ба ерээдүй» гэһэн темээр уласхоорондын хуралдаан үнгэргэгдэхэ байна. Олон оронуудай элитэ мэдээжэ эрдэмтэд, политическэ ба нийтын ажал ябуулагшад тэрээндэ хабаадаха.

...АРАДАЙ СУГЛААНАЙ СЕССИ

нийтэ нэгэн түсэб ба ороной Гүрэнэй бюджет тухай хуулинуудые зүбшэн хэлсээд, баталан абаба.

Наймадахи табан жэлэй дүрөөдэхи жэлдэ ороной Социально-экономическа нийтэ нэгэн түсэб арадай ажахые саашадань хүгжөөхые, эрдэм, техникын түрүү туйлалтануудые үйлэдбэридэ залан сэхээр нэбтэрүүлхые, продукциин шанар дээшэлүүлхые хараална. Национальна доход —3,8, промышленна продукциин хэмжээн—5, ажахын продукциин хэмжээн—3,1 процентээр дээшэлүүлэхээр хараалагдана.

Баталагдан абтаһан хуулинууд ороной экономическа хүгжэлтые хурдадхахын, хүгжэлтэ түгэс социалис обществын материально-техническэ бааза байгуулхын тула һайн үндэһэ һуури табиха байна гэжэ сесси дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

СЕПГ: ТООСООТО-ҺУНГАЛТЫН СУГЛААНУУД

БЕРЛИН. Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин эхин организацинуудта тоосооото-һунгалтын суглаанууд эхилбэ. Наядахи онуудта ГДР-эй парти болон арадай урда табигдаһан харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхэ харгы замууд, арга онолнууд СЕПГ-гэй 2,2 миллионһоо дээшэ гэшүүдэй, гэшүүндэ кандидадуудай гол анхаралда табигдана.

Үйлэдбэриин ба үзэл сурталай хүдэлмэриин асуудалнууд, партийна организацинуудай ажал хэрэгүүд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, продукциин шанарые дээшэлүүлхэ, элшэ хүсэ, түүхэй эд болон материалнуудые гамтайгаар гаргашалха зорилготойгоор партиин эмхидхэлэй ажал ябуулгые шууд сэхээр нарижуулан һайжаруулха арга боломжонууд тэрэ тоодо ороно.

«Нойес Дойчланд» газетын бэшэһэнэй ёһоор, СЕПГ-дэ үнгэргэгдэжэ байһан тоосооото-һунгалтын кампани социалис гүрэниие али бүхы талаарнь бэхижүүлгэдэ, СССР-эй ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай эб найрамдалта гадаадын политикые бэелүүлгэдэ эрхэтэдэй хүсэлэл оролдолгонуудые саашадань элсүүлгэдэ туһалха уялгатай.

ПАРЛАМЕНТЫН СЕССИ

ПАРИЖ. Францын парламентын сесси эндэ нээгдэбэ. Национальна суглаанай депутадууд болон сенаторнууд ороной социально-экономическа хүгжэлтэдэ шухала удха шанартай правительствын хараалһан хэдэн хуулиин проектнүүдые зүбшэн хэлсэжэ, баталан абаха юм.

1984 оной Гүрэнэй бюджедэй проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ энэ сесси дээрэ гол анхарал хандуулагдаха юм.

Энэ жэлэйхитэй сасуулбал, гүрэнэй гаргашануудай ургалта хоёр шахуу дахин хороогдохоор түсэблэгдэнэ. Ороной экономикодо ехэ бэрхэшээл түбэгүүдэй тохёолдожо байгаашье һаань, правительство сэрэгэй гаргашануудые 6,6 процентээр дээшэлүүлхые хараална.

ТУСХАЙ ДОКУМЕНТ БОЛГОГДОБО

НЬЮ-ЙОРК. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой Мэдүүлгын текст ООН-ой Генеральна Ассамблейн ба Аюулгүйн Соведэй тусхай документ болгогдожо, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида тараагдаба. США-гай мүнөөнэй захиргаанай уласхоорондын хэрэгүүдтэ бэелүүлжэ байдаг хараа шэглэлдэ совет хүтэлбэриин үгэһэн сэгнэлтэ энэ мэдүүлгэ дотор совет хүнүүдтэ, бусад арадуудта, гүрэнүүдэй политикые тодорхойлхын түлөө харюусалгатай бүхы хүнүүдтэ мэдээсэгдэһэн байха юм.

М. ГАНДИИН ДУРАСХААЛАЙ ҮДЭР

ДЕЛИ. Англиин колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө Индиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлые хүтэлбэрилэгшэ Мохандас Карамчанд (Махатма) Гандиин түрэһөөр 114 жэлэй ойе Индиин олониитэ митингнүүдээр, жагсаалнуудаар тэмдэглэбэ.

Элдэб политическэ үзэл бодолтой, элдэб шажан мүргэлтэй байбашье, оронойнгоо бэеэ даадаг байдалые хамгаалхын түлөө хүнүүд нэгэдэлээ бэхижүүлхэ ёһотой гэжэ М. Ганди хэлэдэг байгаа. 1948 ондо индус шовинис эмхиин гэшүүдэй нэгэнэй харата һабарһаа М. Ганди унаа һэн.

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ

УЛААН-БААТАР. Республикын коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсалые һайжаруулгын шухала түхэл шэнжэ болохо партийна гэгээрэлдэ һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ.

Һуралсалай энэ жэлдэ коммунистнууд марксистско-ленинскэ теориие шудалхадаа, социально-экономическа байгуулалтын гол шухала зорилгонуудтай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, нийтын ажабайдалай асуудалнуудтай нягтаар холбохо байна. МНРП-гэй XVIII съезд дээрэ табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ хэшээлнүүд дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаха юм.

МНРП-гэй ЦК-гай орган — «Үнэн» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, һуралсалай энэ жэлдэ партийна гэгээрэлэй бүлэгүүдэй хүдэлмэридэ КПСС-эй баян дүй дүршэлые, Совет гүрэнэй эб найрамдалта гадаадын политикые, коммунизм байгуулгада совет арадай зохёон байгуулхы ажалые шэнжэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаха байна.

ООН-ой УРЯА

НЬЮ-ЙОРК. Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Урда Африкын шорон түрмэнүүдтэ хаагдажа байһан хүнүүдтэй һаналаа нэгэдэлгын үдэрые үргэнөөр тэмдэглэхэ уряатайгаар апартеидтэ эсэргүү ООН-ой тусхай комитет правительствануудта, нийтын эмхинүүдтэ хандаба.

Дарлагдан мүлжэгдэһэн африкан арадта эрхэ сүлөө олгохын түлөө тэмсэлшэдые дары сүлөөлхые туйлаха шухала гэжэ ООН-ой штаб-байшан соо тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Урда Африкын политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ тамалагдан хаагдажа байгшадтай һаналаа нэгэдэлгын үдэр ООН-ой Генеральна Ассамблейн шиидхэбэрээр жэл бүри октябриин 11-дэ тэмдэглэгдэдэг юм.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ВЬЕТНАМАЙ ШЭНЭ ГАЗАР АШАГЛАГШАДАЙ ЗОРИЛГОНУУД

ХАНОЙ. Түбэй үндэр тэгшэ газарай ба Меконг мүрэнэй адагтахи шэнэ газар дээрэ баранграр ехээр тарижа ургуулдаг Тхайбинь провинциин 250 мянганһаа дээшэ хүн хүдэлнэ.

Улаан мүрэнэй голоор оршодог Тхайбинь провинци Вьетнам дотороо Ханой ба Хошимин хотонуудай удаа хүн зонойнгоо тоогоор гурбадахи һуури эзэлдэг юм. Эндэ дүрбэлжэн километр бүхэндэ мянганһаа дээшэ хүн ажануудаг. Тус провинци баранграр тарижа ургуулдагаараа үнинэй суурхадаг юм. Гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ хүн зонойнь ехээр олошорһон ушар эндэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ замда горитой хаалта болоно.

Шэнэ экономическа районуудые байгуулха программые бэелүүлгэдэ тус провинциин эдэбхитэйгээр хабаадаха гээшэ энэ шухала асуудалые шиидхэхэ замуудай нэгэниинь болоо. Ороной байгаалиин ба ажалай нөөсэнүүдые бүри хүсэдөөр ба ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар шэглүүлэгдэһэн хэмжээнүүд тус программаар хараалагданхай.

ЖЭГҮҮРТЭ ТАРЯАШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ГАВАНА. Кубын Пинар-дель-Рио провинцида хүдөө ажахын авиаци 1983 оной түсэбые дүүргээд, ерэхэ жэлэй тоосоогоор хүдэлжэ байнхай. Советскэ Союзда ба Польшодо бүтээгдэһэн самоледуудаар Кубын летчигууд 500 мянган гектарта ургамалай һая ургажа байхада минеральна үтэгжүүлэ оруулһан, буртаг үбһэнһөө хамгаалхын тула хордоһон байха юм. Энэнь нёдондо жэлэй энэ хугасаада ороходоо, 85 мянган гектараар ехэ болоно. Сагай уларилай орёо хүшэр эрхэ байдалда барайгар ба хүдөө ажахын бусад ургамалнуудые тарижа ургуулха даабаринуудаа горитойгоор үлүүлэн дүүргэхэдэнь республикын таряашадта туһалһан байна.

Кубын революциин 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ һалбарида дэлгэрһэн республикын мүрысөөндэ эрхимлэгшэд— Гранма провинциин авиаторнууд баһал һайнаар ажаллана. Тэдэнэр машина болон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэдэг, тулишэ болон химическэ бодосуудые алмадаг юм.

СОВЕТ МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ТУҺАЛАМЖААР

УЛААН-БААТАР. Совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар МНР-эй газар дээрэ байгуулагдаһан хэмэл одонуудһаа метеорологическа мэдээсэлнүүдые хүлеэн абаха газар дээрэхи станци арадай Монголой гидрометео-албанай системын таһаршагүй хубинь болонхой.

Тус станциин удха шанарые сэгнэхэнь хэсүү юм, гээд МНР-эй Гидрометеорологиин институтда ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэһэн байна. Хэмэл одонуудай буулгаһан республикын газар дайдын фото-зурагуудые хэрэглэхэдэ ашаг үрэтэй байна. Жэшээнь, замбуулинһаа хэгдэһэн зурагуудые шэнжэлжэ үзэһэнэй эсэстэ замбуулинай метеорологиин талаар эрдэм шэнжэлэлгын хүдэлмэри үнгэргэхэ баян материал олдоһон байна.

Монгол метеорологууд совет мэргэжэлтэдэй аха дүү ёһоной туһаламжада түшэглэн, сагай уларилай хойноһоо ажаглан хинаха хүдэлмэриие саг үргэлжэ һайжаруулна.

«ЭЛИТЕКС» — МАНДА ЭЛЬГЭЭХЭ

ПРАГА. Чехословакиин машина бүтээгшэдэй «Элитекс» гэжэ трест совет бүд нэхэлгын промышленностиин предприятинуудта зураг гаргадаг станогууд болон автомат лининүүдэй горитойхон партиие байгша ондо дамжуулан үгэхэ юм.

СССР Чехословакиин текстильнэ машина бүтээлгын промышленностиин продукциие худалдан абадаг болоһоор үнинэй. Жэшээлхэдэ, гансахан Г. Храставай нэрэмжэтэ предприятинууд бүтээн гаргадаг бүхы продукциингаа 70 процентыень совет захигшадта эльгээдэг юм. Бүтээсэ ехэтэй тэдэнэй техникэ оронойнмай союзна 13 республикын предприятида хүдэлжэ байна.

(ТАСС).

ДНЕПР ДЭЭРЭ БОЛОҺОН ТУЛАЛДААНАЙ 40 ЖЭЛДЭ

ШЭН ЗОРИГТО БААТАРШАЛГА

Армиин генерал С. П. ИВАНОВ, Советскэ Союзай Герой

Душэн жэлэй саада тээ, дайшалхы добтолгонуудаа амжалтатайгаар үргэлжэлүүлһэн Совет Арми 1943 оной август—сентябрь һаранuудта толотомо шэнэ амжалтануудые түйлаһан байха юм. Хэдэн фронтнуудай сэрэгшэд Украинын зүүн талые сүлөөлхэ зуураа, Днепр мүрэние үсэд шанга тэмсэлэй гал дүлэн соогуур гаталан гараһан гээшэ. Гитлеровецүүдэй «Зүүн зүгэй хаалта» гэжэ нэрлэһэн, энэ ехэ мүрэн шууд түргөөр гаталагдаа бэлэй.

1943 оной август һарада хилэһэн Днепр мүрэнэй түлөө тулалдаан — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ ба дайнай эрхилгээр хоёрдохи дайнай асари ехэ тулалдаануудай нэгэн болоно. Тэрээндэ совет сэрэгэй ехэ хүсэнүүд: Түбэй, Воронежско, Талын, Баруун Урда ба Урда фронтнууд хабаадуулагдаһан байгаа. 1943 оной августын тэн багаар эдэ фронтнуудай бүридэлдэ 2633 мянган хүн, 51.200-һаа дээшэ артиллерийскэ буу ба миномедууд, 2.400 шахуу танк ба өөрөө ябадаг артбуу тоологдожо байһан. Тиимэ совет сэрэгүүдэй урдаһаа дайсан мүн лэ ехэ хүсэ татаһан юм. «Центр» гэжэ нэрлэгдэһэн армиинуудай бүлэгһөө 2-дохи арми, танкова 4-дэхи ба 1-дэхи арминууд, «Урда зүг» гэһэн бүлэгһөө 8-дахи ба 6-дахи арминууд — бүхы дээрээ 1.240 мянган хүн, 12.600 артиллерийскэ буу ба миномет, 2.100 шахуу танк ба добтолгын забсэгүүд тоологдожо байһан.

Үшөө Курск шадар болоһон тулалдаанай үедэ совет сэрэгшэд фашистнуудай гол хүсые совет-герман фронтын урда зүгтэ бута сохиһон. Украинын зүүн талые сүлөөлхэ, Днепр мүрэндэ хүрөөд, тэрэние дабан гаталаад, баруун эрьедэнь плацдармнуудые эзэмдэхэ гэһэн даабари абаһан юм. Августын тэдэ үдэрнүүдтэ нэгэндэ (тиихэдэ би Воронежско фронтын штабай начальник ябааб) фронтые командалагша армиин генерал Николай Федорович Ватутинтай хөөрэлдэһэнөө һанахаб. Верховно Главнокомандалагшын орлогшо Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков бидэндэ нэмэлтэ хүсэ эльгээхэ тухай заабари үгэжэ зууран, Киевые эзэмдэн абалга баруун талын Украинадахи фашис бүлэглэлэй хүби заяае шиидхэхэ гэжэ онсолон тэмдэглээ гээд тэрэ хэлэһэн юм.

Днепрэй түлөө тулалдаан хоёр шатада үнгэрһэн. Түрүүшынхидэнь (1943 оной август—сентябрь) совет сэрэгшэд Украинын зүүн талые сүлөөлжэ, Днепр мүрэние гаталаад, баруун бэедэнь плацдармнуудые эзэмдэн абаа. Хоёрдохидонь (1943 оной октябрь-декабрь) Киевые ба баруун талын Украинын зарим районуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэл хэгдэһэн байна. Сентябриин хоёрдохи хахадта совет сэрэгшэд Днепрэй зүүн талын Украинын бүхы газар дээрэ добтолго хэжэ ороһон. Гитлеровецүүд Днепр тээшэ сухарижа ороо. Манай фронтын сэрэгшэд амжалтатайгаар баруулжа добтолжо ябаа һэн. Олон тоото тулалдаануудта хэды ехээр эрэлхэг зориг гаргаһан гээшэб. Солдадууд ба офицернүүдэймнай һүр һүлдэ дээгүүр бэлэй. Тэрэ үедэ «Волго дээрэ илалта түйлаһанаа адляар Днепр дээрэ илахабди» гэһэн партиин уриа сэрэгшэдэй добтолгоо зоригжуулдаг һэн.

Гитлерэй командовани бидэнэй добтолгые Днепр дээрэ зогсоожо, тэрэ мүрэние шууд гаталха арга олгохогүй гэһэн байгаа. Айхабтар үргэн, гүн гүнзэгы уһаарнь хаалта хэжэ, үндэр эрьетэй баруун бэедэнь найдамтай обороно эмхидхэхэ гэжэ шиидэһэн юм. Гэбэшье, совет сэрэгшэд шууд түргэн добтолгоороо гитлеровецүүдтэ харата зорилгоо бэелүүлхэ арга олгоогүй.

Дайшалхы харюусалга ехэтэй шиидхэбэри абалгада хэзээдэ мэтэ коммунистнууд урид табигдадаг байһан юм. Тэдэ үдэрнүүдтэ тон олон сэрэгшэд партида орохо хүсэлтэй байһанаа мэдүүлжэ бэлэй. Энэ мэтын жэшээ дурдамаар: гансахан 40-дэхи армиин частьнуудай партийна организацинуудта сентябрь һарада коммунист болоод шэнэ тулалдаанда орохо хүсэлтэй хоёр мянганһаа дээшэ солдат, сержант ба офицернүүдэй мэдүүлгэ хараһан байна.

Ставкын түлөөлэгшэ Советскэ Союзай Маршал А. М. Василевский сентябриин 18-да, телефоноор Сталинтай хөөрэлдэһэнэйнь өө удаа фронтын Сэрэгэй соведэй заседани дээрэ иигэжэ хэлээ һэн:

— Верховно Главнокомандалагшын табиһан зорилго—. Түбэй фронттой суг хамта танай фронт гол хүсэеэ Киевэй шэглэлдэ табиха болобо.

1943 оной сентябриин хорёодоор Воронежско фронтын түрүү ябаһан отрядууд Днепр мүрэндэ хүрэжэ ерээ. Набша ногоогоор бүрхөөгдэһэн эрьетэй, унаартан хүхэрһэн уһыень харахадаа сэрэгшэднай хэды ехээр баярлаа гээшэ һэм. Фронтын Сэрэгэй соведэй хандалга абахада, сэрэгшэдэймнай хүсэл зориг бүри ехээр бадарба. Тэрэ хандалга дотор иигэжэ хэлэгдэһэн: «Алдарта сэрэгшэд, сержантнууд ба офицернүүд! Таанадай урда түрэл Днепрнай. Урдатнай нэмжын байһан эрьенүүдые хайһадан харыт. Тэндэ Киев, Украинын газар, тэндэ манай үхибүүд ба һамгаднай, эхэ, эсэгэнэрнай, аха, дүүнэр ба эгэшэнэрнай. Таанадые тэдэнэр хүлеэжэ байна. Тэмсэлэймнай шиидхэхы час хүрэжэ ерэбэ. Мүнөөдэр бидэнэр Днепрые гаталха ёһотойбди. Баатарнуудай армида, сүлөөлэгшэдэй армида хаалта болохо юумэн бии юм аал. Эхэ оронойнгоо түлөө, хүн түрэлтэнэй зол жаргалай ба ами наһанай түлөө тэмсэлдэ бодоһон полкнуудые зогсоожо болохо юм аал!».

Уданшьегүй хүлеэгдэһэн тэрэ час хүрэжэ ерээ. Оньһожоруулагдаһан 69-дэхи бригадын тагнуулай подразделени сентябриин 22-то, үүр сайжа байхада, Днепрые гаталан, Зарубинцы гэжэ тосхоние эзэлжэ шадаа. Тэрэл үдэрынь 40 дэхи армиин стрелково подразделенинүүдтэй хамта гвардейскэ танкова 51-дэхи бригада Днепрэй баруун бэеын Григоровка тосхоние дайгаар абаа гэжэ намда элидхэбэ. Тиигэжэ манай фронтдо Днепр мүрэнэй түрүүшын баатарнууд — дүрбэн комсомолшууд: Николай Петухов, Иван Семенов, Василий Сысолятин ба Василий Иванов гэгшэд Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

Днепр мүрэние гаталха гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ байгаа. Дайсан аадартал адли буудалгаар угтаба. Буугай һомоор, снаряд болон миинээр сүмэ сохюулһан онгосонуудай уһанда шэнгэхэдэнь, дээрэнь һуужа ябаһан солдадуудай саада бэедэнь тамаржа хүрөөд, байлдаанда сэхэ орохо ушар нэгэтэ бэшэ тохеолдоһон байха.

Иимэ нэгэ ушар болоһон юм. Гвардейскэ, стрелково 68-дахи дивизиин автоматчигууд һүниин харанхыда Днепрэй баруун бэедэ нэгэ заахан плацдарм эзэлбэ. Үүр сайхалаар үсөөхэн гэдэ зүрхэтэйшүүлдэ дайсанай танкнууд ба пехото добтолжо мэдэбэ. Толгойгоо шархатаһан солдат Сергей Лаптев дайшалхы уялгаяа үргэлжэлүүлжэл байба. Дайсад гурбадахи добтолгодоо оробо, солдат Лаптев тусхай буугаар дайсанай гурбан танкые бута сохёо, эрэлхэг зоригтой сэрэгшэ эндэ хоёрдохёо шархатаад байхадаашье, нүхэдтээ хамта дайлалдажал байгаа.

Ондоо үшөө нэгэ жэшээ. Стрелково 1318-дахи полкын саперно взводой отделениин командир Н. Аникин үзэгдөөгүй баатаршалга харуулһан юм. Автоматчигуудтай хамта тэрэ Днепрэй баруун бэедэ гараад, добтолгын хэгдэхэ газарһаа минэнүүдые абажа хаяад, дайсанай траншейнүүдтэнь мүлхин ошожо, гранатануудые шэдэжэ мэдээ бэлэй.

Эдэ мэтын баатаршалганууды тооложо, захадань гарахын аргагүй, үнэхөөрөө айхабтар олон һэн! «Днепрэй түлөө тулалдаан айхабтар ехэ хэм хэмжээтэй. Совет эрэлхэг зоригтой сэрэгшэдэй дундаһаа онсо ехэ баатаршалга иимэ олоор харуулһан ушар энээнэй урда тээ хэзээдэшье үзэгдөөгүй байһан. Сэрэгэй эгэршэгүй хатуу зориг бүхы дэлхэйдэ харуулһан Улаан Арми өөрыгөө оло дахин алдаршуулба. Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдэй нэрэ бүхэн ёһотой баатаршалгын жэшээ, совет сэрэгшэ-патриодой хүсэ шадал ба шэн зориг тухай зүрхэ хүдэлгэмэ хөөрөөн мүн», — гэжэ тэрэ үедэ «Правда» газетэ бэшэһэн байдаг.

Сентябриин 30-да Воронежско фронтын (1943 оной октябриин 20-һоо 1-дэхи Украинска гэжэ нэрлэгдэһэн) сэрэгшэд Киевһээ хойшо ба урагшаашье юһэн плацдарм эзэмдэн абаад байһан юм. Тэдээн сооһоо хоёрынь гол шухала байһан: Лютежскэ—Киевһээ хойшоо Букринска—Украинын ниислэлһээ урагшаа.

Днепрые гаталан гарахын түлөө байлдаануудта мүн ондоо фронтнуудай (Түбэй, Талын ба Баруун-Урда) частьнууд хабаадалсаһан байна. Совет сэрэгшэдэй баатаршалгын, эдэбхи үүсхэлэй, шадабариин ашаар тоотойхон үдэрнүүдэй туршада тон ехэ газар дээрэ Лоевһоо Запорожье хүрэтэр Днепрэй баруун бэедэ анар 23 плацдарм дайсанһаа буляан абтажа, үргэдхэгдэһэн юм. Дэлхэй дээрэ нэгэшье арми энээнһээ урда тээ иимэ ехэ мүрэнэй уһые шууд түргөөр гаталжа шадаагүй юм. Эндэ харуулагдаһан баатаршалгын түлөө 2.500 сэрэгшэдтэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоһон, хэдэн арбан мянган сэрэгшэд орден, медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Днепр шадар ажаһуудаг хүн зоной ба партизануудай туһаламжатайгаар совет сэрэгшэд энэ ехэ уһан хаалтые дабан гаража, Украинын баруун талые Гитлерэй эзэмдэгшэдһээ сүлөөлхэ зэлжээтэ зорилгодоо хүрэһэн. Манай Воронежско фронтын сэрэгшэд Украинын ниислэл Киевһээ дайсадые үлдэн гаргаха тулалдаанда бэлдэжэ эхилһэн байна.

(ТАСС).

ХОТО худөөгэй ҺОНИН

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой шудхалгын цехэй «Литейщик» гэжэ ханын газетэ заводой ханын газетэнүүдэй конкурс-харалгада нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна. Цехэй партийна организациин секретарь Михаил Ильков газетын редактор юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Ильков, цехэй комсомольско организациин секретарь А. Монгоев гэгшэд газетынгээ ээлжээтэ номер зүбшэн хэлсэжэ байна.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

АЯНШАЛАГШАД М...

Аяншалгаар «Локомотив» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэ хотоһоо холо бэшэхэнэ Уточкина падь гэжэ газарта үнгэргэгдэбэ.

Спортын энэ зүйлдэ дуратайшуул сооһоо Улаан-Үдэ хотын түмэр замшадай больницын хүдэлмэрилэгшэд эгээн шадамар, хурдан шуран байһанаа харуулжа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Улаан-Үдын түмэр замай дистанциин, М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой аяншалагшадай ко-

ТҮРҮҮШЫН ЮҺЭН ДА...

Республикымнай ниислэл хото Улаан-Үдэ жэлһээ жэлдэ һалбаран хүгжэнэ. Табан дабхар байрын гэрнүүдтэй, хүн зониие хангадаг магазинуудтай, дунда һургуулинуудтай, болбосон түхэлтэй микрорайонууд олошоржо байна. Табан дабхар байшан гэрнүүд мүнөө хэниинешье гайхуулхаа болинхой. Харин Восточный посёлогто түрүүшын юһэн дабхар байрын гэр урган бодобо. Энэ посёлок байгуулагдаһаар һаял арбаад жэл боложо байна. Авиационно заводто хүдэлдэг хүдэлмэришэд энэ сагай туршада шэнэ гэрнүүдтэ түбхинэн орожо, байра байдалаа һайжаруулаа.

Гэр байрын барилгые улам үргэдхэхэ тухай авиазаводой захиргаан хэдэн жэлэй саана Ангарскын түмэр бетон зүйлнүүдэй заводтой хэлсээ баталаа бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо томо панельтэй табан дабхар хэдэн гэрнүүд ашаглалгада оруулагданхай.

Мүнөө Ангарскын заводой ба «Дальстальконструкция» трестын туһаламжаар түрүүшын юһэн дабхар гэр урган бодобо. Нэгэдэхи дабхарай нэгэ квартирада орообобди. Үүдэнэй хажуудахи коридор, кухни, дүрбэн таһаг, ванна, һаруул сонхонууд... Эдэ бүгэдые ажаглахадаа, тус квартирада түбхинэхэ айлда хэды зохид байхаб гэһэн бодол һанаанда ороно.

Эндэһээ гараад, гэшхүүрээр дээшээ гаража ябатараа гагнууршад Г. Бажков, Н. Криворучко хоёртой уулзабаб. Саанань хабсаргагшад Л. Мухин, А. Дмитриев, В. Егоров, О. Патрушев гэгшэд лифт зохёожо байна. Эдэнэрэй хамаг хүдэлмэрээ дүүргэһэнэйнь удаа авиационно заводой барилга-хабсаралгын управлениин штукатуршигууд Х. Устинович, Н. Жарникова гэгшэдэй бригаданууд ажалаа эхилхэ. Харин мүнөө барилгашад хабсаралга, гагналгынгаа хүдэлмэрие дүүргэхэ шатадаа оронхой.

СМУ-гай ахалагша инженер Н. М. Шуляк, барилга хабсаралгын 4-дэхи участогай механик Н. Д. Метёлкин гэгшэдтэй уулзажа, ажал хэрэгээрнь һонирхобобди.

— Штукатурщигуудай хү-

СПОРТ · Спорт · СПОРТ · Спорт · СПОРТ

ТОБШОХОНООР...

ҺАЛХИНТАЙ УРИЛДАН...

Хүдөөгэй спортын бүлгэмүүдэй суглуулагдамал командануудай дунда велосипедээр урилдалгаар бүхэсоюзна мүрысөөн Днепропетровско областиин Новомосковск хотодо болобо.

Һүүлэй жэлнүүдтэ спортын хэдэн мастернуудые һурган хүмүүжүүлһэн манай бэлигтэй бэрхэ тренернүүдэй нэгэн С. Д. Галсановай һурган хүмүүжүүлдэг Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр Лидия Опарина, Ирина Бузина, «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй тренер, спортын мастер Валентина Косульникова гэгшэд 55 километртэ урилдахадаа, ехэ амжалта түйлаһан байна. Л. Опарина—табадахи, И. Бузина зургаадахи һууринуудые эзэлжэ, СССР-эй спортын мастерай нормативуудые дүүргээ.

«Спартак» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй түлөөлэгшэ Алексей Еманаков 100 километрэй урилдаанда һайн үрэ дүн харуулжа, спортын мастерай норматив дүүргэһэн байха юм.

Улаан-Үдын кооперативна техникумэй һурагша Людмила Немчинова спортын мастерта кандидадай нормо дүүргээ.

ЭДИР ХУБҮҮНЭЙ АМЖАЛТА

СССР-эй ДОСААФ-ай тренерскэ соведэй шиидхэбэрээр Улаан-Үдын түмэр замай техникумэй һурагша Виктор Федосеев эдиршүүлэй дунда ороной суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, Польшын Арадай Республикада үнгэргэгдэхэ «Хани барисаанай, аха нүхэсэлэй түлөө» уласхоорондын мүрысөөндэ хабаалалсахын тула һорилго бэлэдхэл хэжэ байна.

Тренер В. П. Бусовиков тэрэниие һурган һоридог юм.

Виктор Федосеев ДОСААФ-ай зоныи мүрысөөндэ илаһан, РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэ нэгэнтэ бэшэ шанда хүртэһэн байгаа. Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө Кирово-Чепецк хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ бронзо медаляар шагнагдаһан байгаа.

1983 ондо эдиршүүлэй дунда ДОСААФ-ай мүрысөөгөөр СССР-эй чемпионат Свердловско областиин Ирбит хотодо үнгэргэгдэжэ, нютагаймнай хүбүүн мүнгэн медаляар шагнагдаа һэн.

РИНГ ДЭЭРЭ

«Спартак» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө боксоор мүрысөөн Херсон хотодо боложо, Улаан-Үдын хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер, спортын мастер Валентин Николаев—мүнгэн, приборбүтээлгын нэгэдэлэй инженер-конструктор Амгалан Бадмаев бронзо медальнуудаар шагнагдаба.

• • •

Эдиршүүлэй дунда боксоор «Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөн Даугавпилс хотодо болобо. Тренер Виктор Агафоновой һурган һоридог Д. Ушаков онсо шалгаржа, Түбэй соведэй чемпион болоһон байха юм. О. Двойнишников түгэсхэлэй нааданда шүүгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлээ.

• • •

Эдиршүүлэй дунда боксоор «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөн Астрахань хотодо үнгэргэгдэбэ. Хориин дунда һургуулиин һурагша Э. Ванданов хоёрдохи һуури эзэлээ. Энэл һургуулиин һурагша Б. Дондоков гурбадахи шанда хүртэһэн байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ОРОНОЙ СУГЛУУЛАГДАМАЛ КОМАНДАДА

СССР-эй Спорткомитедэй хүнгэн атлетикын управлениин тренерскэ гол совет «Трудовые резервы» бүлгэмэй Олимпиадада бэлдэлгын Буряадай түбтэ хүмүүжүүлэгдэһэн уласхоорондын классай спортын мастер Надежда Виноградова хүнгэн атлетикын олон зүйлөөр 1984 оной XXIII Олимпиин нааданuудта хабаадаха ороной суглуулагдамал командада кандидадаар оруулагдаба.

Н. Виноградова — залуушуулай дунда ороной чемпионка, СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдагша, РСФСР-эй арадуудай зунай VIII Спартакиадын чемпионка, Европын Кубогта хүртэхын түлөө хахад финалай мүрысөөндэ илагша, Бүхэдэлхэйн Универсиадада мүнгэн медаляар шагнагдагша, Европын Кубогуудта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүдтэ бронзо болон мүнгэн медальнуудта хүртэгшэ мүн.

Надежда хүнгэн атлетикын долоон зүйлөөр дэлхэйн рекорд тогтооһон, элдэб зүйлнүүдээр Буряадай АССР-эй юһэн рекордые шэнэлһэн намтартай. Тэрэ Кубада, США-да, Англида, Швецидэ, ФРГ-дэ, ГДР-тэ, Болгарида, Румынида, ЧССР-тэ үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ илажа гараһан, шанда хүртэһэн алдартай.

РСФСР-эй габьяата тренер Б. В. Мироманов тэрэниие һурган һоридог юм.

• • •

СССР-эй Спорткомитедэй хүнгэн атлетикын управлениин тренерскэ гол совет «Трудовые резервы» бүлгэмэй Олимпиадада бэлдэлгын Буряадай түбтэ хүмүүжүүлэгдэһэн уласхоорондын классай спортын мастер Александр Костецкиие 800 болон 1500 метртэ урилдалгаар 1984 оной Олимпиин нааданuудта хабаадаха ороной суглуулагдамал командада кандидадаар оруулха гэһэн шиидхэбэри абаһан байна.

А. Костецкий СССР-эй чемпионадта мүнгэн медаляар шагнагдаһан, ороной кубогта хүртэһэн, 800 метртэ 1 минута 45,66 секунда саг харуулжа; Россин Федерациин рекорд тогтооһон байгаа.

А. Костецкий 400 болон 800 метрэй урилдаануудта, 4×400, 4×800 метрэй эстафетэ дамжуулгатай урилдаануудта дүрбэн рекорд тогтооһон, Европын Кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ командна тоосоогоор мүнгэн медаляар шагнагдаһан намтартай. Австрида, Алжирта, Англида, ГДР-тэ, США-да болоһон уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ илажа гараһан, шанда хүртэһэн байгаа.

РСФСР-эй габьяата тренер В. Д. Домнин тэрэниие һурган һоридог юм.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЫН ҺОНИН

☐ Республикын «Захмет» гэжэ бүлгэмэй шанда хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикын олон зүйлөөр бүхэсоюзна мүрысөөн Туркмениин ССР-эй Чарджоу хотодо болобо. «Трудовые резервы» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй спортсменүүд энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа. Василий Селиванов арбан зүйлөөр мүрысэхэдөө, 7093 очко абажа, илалта түйлаад, спортын мастерта кандидадай норматив дүүргээ. Спортын мастер Наталья Соболева эхэнэрнүүдэй дунда долоон зүйлөөр мүрысэхэдөө, 5100 очко абажа, мүнгэн медаляар шагнагдаһан байна.

☐ Эдиршүүлэй дунда хүнгэн атлетикээр «Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөн Украинын ССР-эй Винницэ хотодо боложо, Улаан-Үдын 8-дахи ГПТУ-гай һурагша Вера Чистякова дабалтануудтай 100 метртэ урилдахадаа, 15,7 секунда саг харуулжа, 4-дэхи һуури эзэлбэ.

☐ Дээдэ һургуулинуудай нэгэдэхи курсын студентнэрэй дунда хүнгэн атлетикээр бүхэроссин мүрысөөн Ростов-на-Дону хотодо болобо. 21 команда сооһоо «Буревестник» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй атледүүд 2-дохи һуурида гараһан байна.

☐ ВСТИ-гэй студентка Татьяна Воронина 1500 метрые 4 минута 45,2 секунда соо гаталжа, илалта түйлаба. Энэ институдай студент Сергей Журавлев 800 метрэй урилдаанда 2-дохи, багшанарай институдай студент Алексей Насонов энэ зэйда 4-дэхи һуури эзэлһэн байгаа.

☐ Хүнгэн атлетикээр ВЦСПС-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Днепропетровск хотодо дүүрэбэ. ЛВРЗ-гэй спортклубай инструктор, спортын мастерта кандидат Ирина Зайцева «Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо мүрысэхэдөө, 800 метртэ 5-дахи һуурида гараһан байха юм—2.07,5 минута.

Б. МИРОМАНОВ.

ХҮГЖЭМТЭЙ ХАНИЛНА

50 хүбүүд, басагад Турунтаевай хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулида һуралсалай шэнэ жэлэйнгээ хэшээлнүүдтэ дахинаа ябажа эхилбэ. Тэдэнэй арбаниинь нэгэдэхи, найманиинь бэлэдхэлэй классуудта һурана.

Баян дүрицэлтэй багшанар В. И. Гладких, Е. Е Пономарева гэгшэд баянай болон аккордеоной хэшээлнүүдые үнгэрэнэ. Мүнөө жэл Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищи дүүргэһэн залуу багшанар Э. Б. Макальская, Г. А. Чупрова гэгшэд фортепиано, хүгжэмэй теориин эхин мэдэсэтэй эдир хүгжэмшэдые танилсуулна. Дурсагдагша классуудһаа гадна сольфеджио, хүгжэмэй литература болон хоорой хэшээлнүүд ябуулагдана.

Хүүгэдые уран һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхын, орёо хүндэ аад, ехэ һонин һонирхолтой искусствын оронтой тэдэниие танилсуулхын тула тус һургуулиин директор В. Г. Добрынинэй хүтэлбэрилдэг багшанарай коллектив эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлжэ байна.

Н. ТЕСЛЕНКО.

Молибден, вольфрамай хими болон технологеор Бүхэсоюзна V зүблөөн Улаан-Үдэ хотодо октябриин 3-да нээгдэбэ. Энэ суглаан СССР-эй АН-ай СО-гой Буряадай филиалай Естественнэ эрдэмэй институдай, мүн СССР-эй Наукануудай академиин неорганическа химиин талаар научна соведэй, СССР-эй Наукануудай академиин органическа бэшэ материалнуудай физико-химиин болон технологиин, юрэнхы ба техническэ хи-

БАРГАЖАНҺАА МЭ...

ШЭНЭ КОМПЛЕКСНО ПУНКТ

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые хангадаг комбинадай шэнэ комплексно пункт Баргажан тосхоной нэгэ захада нээгдэбэ. «Юбилейный», Очировай, Кабашовой, Моросковой нэрэмжэтэ үйлсэнүүдтэ ажаһуудаг хүн зон тосхонойнгоо тэгэн дунда оршодог КБО-гой байшанда ошожо, хэрэгээ бүтээдэг аад, мүнөө шэнэ пунктын нээгдэхэдэ, захилаа эндээ хэдэг болобо.

Уран зохидоор баригдаһан энэ байшан соонь парикмахерска бии. Мүн лэ эндэ гутал, трикотаж хубсаһа худалдажа абахада, эбдэрһэн телевизорээ заһабарилгада үгэхэ-

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55— «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 10.40 — «Тепло твоих рук» — уран һайханай фильм. 11.55— «Арадай уран бэлиг» — телевизионно шэнжэлэл. 12.40 — Залуушуулай адресууд. 13.10— Шэнэ һонин. 15.15— Шэнэ һонин. 15.30 — «Сибирь болон Алас-Дурна зүгөөр»— телевизионно баримтата фильмүүд.

Улаан-Үдэ. 16.30— Шэнэ һонин (буряадаар) 16.40— Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 16.55— «Дуунтай уулзалга» (буряадаар). 17.30 — «Байгал».

Москва. 18.00— «Олон түмэнэй ленинскэ университет». Социалис экономикые хүтэлбэрилгэ. 18.30 — Футболоор Олимпиадада хабаадаха нэрэ хүндэдэ хүртэхын түлөө шэлэн абалгын мүрысөөн. Грециин ба СССР-эй суглуулагдамал командануд наадаха. Грециһээ дамжуулагдаха. 19.15— «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.35— «Цветы луговые» — уран һайханай фильм. 22.00— «Время». 22.35— Гусли дээрэ наадагдаха зохёолнуудай концерт. 22.55— Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Поле на камнях»— телевизионно баримтата фильм. 9.35 —«Генетическэ инженери». 10.05—Испан хэлэн. 10.35— К. Паустовскиин зохёолнуудые дабтан уншахада. 11.30 —«Эртэ урдын Грециин искусство». 12.00 —«Манай саад». 12.30— «Уран зохёолшод Ленин тухай». М. Прилежаева хөөрэнэ. 13.00 — «Бидэ колхоздоо үлэхэмнай». 13.30— «Түүхын хуудаһанууд». «Би—Советскэ Союзай эрхэтэнби!». 14.00 — Байгаалиин нюусанууд» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.20— Испан хэлэн (дабтагдаха). 14.50—«Хочу быть министром» —уран һайханай фильм. 16.20— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 16.25— Хүгжэмтэ забһарлалга.

Москва. 16.30— «Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 17.00— «Москва ба москвагайхид». 17.30— Шатарай һургуули.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Фермэ бүхэндэ—бардам хүрэхэ тэжээл»—түрүү бэшэг. «Таряа хуряалгын техникые гүйсэд хэрэглэхэ»—мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Марксистско-ленинскэ һуралсал»—мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Подрядна аргын зүб зам дээрэ».—А. Куклинай статья. «Амжалта журамһаа эхитэй»—Улаан-Үдын Железнодорожно районой соведэй сесси тухай тэмдэглэлнүүд. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Амгалан байдал хамгаалха эрмэлзэл хүсэлэн»—КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой хэлэһэн мэдүүлгэ тухай хилын саанаһаа абтаһан һанамжа, дурадхалнууд. Хилын саанахи байдал тухай тобшо мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Соёлой һониной деэжэ. «Корчагинец» үүдэсэ дэлинэ — В. Юдинэй статья. «Түрүүшын 9 дабхар»—Г. Елисеевагай статья.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54—54, зам. редактора—2-68-08, зам редактора—2-62-62 отв. секретарь —2-50 52 секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни— 2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина Н.02520. Заказ № 230. Индекс